

SAKSFRAMLEGG

Til:
Fakultetsstyret for HSL-fakultetet

Møtedato:
21.03.2023

Sak:

Oppfølging av rapporten "Restrukturering av Institutt for reiseliv og nordlige studier"

Innstilling til vedtak

1. *Fakultetsstyret takker prosjektgruppen for utarbeidelsen av rapporten "Restrukturering av Institutt for reiseliv og nordlige studier"*
2. *Fakultetsstyret anbefaler å avvike Institutt for reiseliv og nordlige studier som organisatorisk enhet*
3. *Fakultetsstyret ber dekanen legge frem forslag til videreføring av reiseliv ved campus Alta som et faglig satsingsområde*
4. *Fakultetsstyret ber dekanen legge frem vurderinger og forslag til eventuell sammenstilling av fagmiljøene knyttet til medieproduksjon og medie- og dokumentasjonsvitenskap*
5. *Øvrig aktivitet ved Institutt for reiseliv og nordlige studier fases ut*
6. *Fakultetsstyret ber om at eventuell videreføring av studieprogram knyttet til Reiseliv og Medieproduksjon vurderes i forbindelse med prosessen for videreutvikling og fornyelse av studieporteføljen*
7. *Fakultetsstyret anbefaler å legge ned følgende studieprogram:*
 - a. *Northern Studies – årsstudium*
 - b. *Northern Studies – BA*
8. *Den samlede dimensjoneringen av forslagene forutsettes å være innenfor påregnelige økonomiske rammer. Akkumulert merforbruk forutsettes dekket innenfor en tidsramme av maksimum fem år.*

Bakgrunn/innledning

Den anstrengte økonomiske situasjonen ved Institutt for reiseliv og nordlige studier (IRN) har over tid vært tema for fakultetsstyret. I styremøtet 29. september 2022 ba fakultetsstyret dekanen sette ned en prosjektgruppe som gis i oppdrag å finne frem til hvordan en best kan videreføre instituttets aktiviteter, samt om alle fagområder og utdanninger bør videreføres i nåværende form. Det ble også åpnet opp for å vurdere organisatoriske endringer innenfor fakultetets, eventuelt universitetets grenser. Fakultetsstyret ba videre om at en egen sak basert på anbefaling fra prosjektgruppen settes opp til fakultetsstyrets møte i mars 2023.

Dekanen fastsatte mandat (vedlagt) og satte ned følgende prosjektgruppe:

- Elin Johansen, Alta museum (permisjon fra stilling som førsteamanuensis, IRN)
- Charlotte Thingelstad, universitetslektor Musikkonservatoriet

- Sveinung Eikeland, forsker IRN
 - Carsten Gade Rolland, instituttleder Idrettshøgskolen
 - Daniel Hansen Masvik, studentrepresentant fakultetsstyret HSL
 - John McNicol, prodekan utdanning HSL (leder)
- Observatør: verneombud ved IRN Thomas Vordal.

Prosjektgruppen leverte sin enstemmige rapport 3. februar 2023 (vedlagt). Rapporten ble sendt på høring til de ansatte ved IRN 17. februar, med frist for tilbakemelding/merknader 27. februar. Det kom 3 innspill fra til sammen 6 ansatte ved IRN. To av innspillene vedlegges her. Det siste innspillet er av innsenderen ønsket behandlet konfidensielt. Dette vil derfor ikke legges ved her, og vil heller ikke inngå i de vurderingene som gjøres i saken.

Dekanen har i tillegg videreformidlet rapporten til dekanene ved Helsefak og BFE-fakultetet og instituttlederne ved Institutt for språk og kultur (ISK), Institutt for samfunnsvitenskap (ISV) og Senter for fredsstudier (CPS), samt drøftet kort innhold og anbefalinger som fremgår av rapporten.

Historikk

Fakultetet tok opp utfordringene med den økonomiske situasjonen ved IRN i dialogmøtet med universitetsledelsen høsten 2020. I dialogen og oppfølgingen med universitetsledelsen har fakultetet spilt inn at både problemstillingen og problemløsningen må være todelt: vi må få nullet ut tidligere års merforbruk (det klarer ikke instituttet/fakultetet alene), og vi må ha en avklaring på fremtidig budsjettnivå som vil avgjøre om det skal være en betydelig nedbygging av instituttet (med dagens tildeling), eller en ivaretagelse av nåværende fagområder (forutsatte rammeøkning). Fra fakultetets side har bidrag fra universitetsfellesskapet vært ansett som nødvendig både for å dekke opp tidligere års merforbruk og for å unngå en betydelig reduksjon av det tilbudet som kan gis.

Våren 2022 kom det en avklaring på at det ikke ville bli lagt opp til en omfordeling internt på UiT, og at det ikke ble sett på som et alternativ fra universitetet sentralt å øke rammene ytterligere. Det vil si at vi ikke får nullet ut tidligere års merforbruk, og dagens basistildeling blir heller ikke økt. Også fakultetsstyret har vært tydelig på at en ikke ser rom for en permanent omfordeling fra andre enheter ved fakultetet.

Etter disse avklaringene innkalte fakultetsledelsen til et allmøte på IRN hvor dekan og fakultetsdirektør orienterte om historikken, prosessen som hadde vært, og avklaringene en hadde fått. Det ble informert om at eksisterende bemanningsplan ikke kunne dekkes innenfor påregnelig ramme, samt at det akkumulerte merforbruket måtte håndteres ved enheten. Videre ble det orientert om at en måtte se nærmere på hvilket tilbud en kan gi fremover, samt at en ønsket å sette ned en arbeidsgruppe (instituttintern) for å se på mulige løsninger. Arbeidsgruppen rapporterte den 1. juni 2022 til dekanen fra sitt arbeid. Denne rapporten ble også lagt frem for fakultetsstyret til orientering i deres møte 17. juni. En oppdatert situasjonsbeskrivelse, samt arbeidsgruppens notat ble lagt til grunn for et eget instituttseminar 10.–11. august.

De avklaringer som kom i løpet av 2022 både fra universitetsledelsen og fakultetsstyret ga et mye klarere bilde av de rammebetingelsene instituttet står overfor enn det en hadde forut for 2022. En hadde som følge av det arbeidet som ble gjort i løpet av året også et mye bedre bilde på hvilke utfordringer instituttet vil ha for å kunne forholde seg til disse rammebetingelsene. Etter dekanens vurdering innebar dette i sum at en måtte se etter løsninger også utenfor instituttgrensene.

Rapporten

Prosjektgruppen har gitt følgende forslag for videreføring av IRN sine aktiviteter innenfor eksisterende rammebetingelser:

1. IRN oppløses.

2. Nordlige studier videreføres ikke ved campus Alta og de ansatte tilknyttet fagmiljøet fristilles. For de berørte må HSL-fakultetet finne innpasninger som kan styrke andre fagmiljøer og enheter.
3. Fagmiljøet innen medieproduksjon fusjoneres med medie- og dokumentasjonsvitenskap ved ISK. Bachelorprogrammet i medieproduksjon videreutvikles i studieporteføljegjennomgangen med mål et mer solid fagmiljø. Det anbefales at de ansatte fortsatt skal ha arbeidssted i Alta og at det utvikles et flercampusmiljø innen medievitenskap.
4. Reiseliv består ved campus Alta som et faglig satsningsområde, under et synlig, sterkt og samlende navn. Det nye sammenslåtte fagmiljøet må i lag utvikle en ny studieprogramportefølje som innebærer konsolidering av de eksisterende studieprogrammene og utvikling av EVU-tilbud. Det foreslås to ulike modeller for organisering av reiselivsmiljøet.
 - a. Fusjon med Idrettshøgskolen og linjeorganisering ved å opprette en reiselivsskole eller et senter for reiseliv ved Idrettshøgskolen eller
 - b. Matriseorganisering av reiselivsutdanningene ved at fagpersonene fordeles på ISV, Idrettshøgskolen og Handelshøgskolen, og enhetene gir undervisningsressurser til studieprogrammene som driftes i felleskap. Den matriseorganiserte utdanningen vil samles under et senter liknende CARE og den faglige ledelsen legges til enten HSL-fakultetet eller Helsefak.
5. Den faglige aktiviteten innen medieproduksjon og reiseliv skal det sikres ressurser til. Midler innenfor rammetildelingen følger dit de ansatte fortsetter sin organisatoriske tilhørighet.
6. Administrasjon inngår i HSL-fakultetets omstilling av administrasjon og aktuelle klyngesamarbeid som også favner satsning ved campus Alta.

Økonomi

Rapporten fra prosjektgruppen omhandler i størst grad det organisatoriske aspektet, og i mindre grad de økonomiske utfordringene til IRN. Forslaget fra gruppen er ment å være innenfor eksisterende rammebetingelser, men dimensjoneringen av de ulike anbefalingene vil avhenge av hvilke økonomiske rammer en kan påregne fremover. Dekanen er også usikker på om det i anbefalingene er tatt hensyn til en inndekning av det akkumulerte merforbruket, eller om gruppen har forholdt seg til en tilpasning til dagens rammer. Det vil være avgjørende for fakultetsstyrets behandling å ha en samlet oversikt over de økonomiske rammebetingelsene, og dekanen vil derfor i denne delen av saken gi en oppdatert oversikt over status per dato, samt vurderinger fremover.

Økonomisk status

Ved inngangen til 2023 har IRN et akkumulert merforbruk på ordinær drift på 22,4 mill kroner. Isolert for 2022 hadde instituttet et merforbruk på 1,2 mill kroner. Dette merforbruket inkluderer en overføring fra øvrige enheter ved HSL (vedtatt av fakultetsstyret) på 5 mill kroner. Uten denne overføringen ville merforbruket for 2022 vært 6,2 mill kroner. Tildelt budsjetttramme for 2023 (sak FS-42/22) er 14,6 mill kroner. Denne tildelingen består av en basisdel på 10,0 mill, og en resultatbasert del på 4,6 mill (4,3 mill åpen ramme og 0,3 mill lukket ramme). Denne budsjettrammen var basert på foreløpig tildeling fra universitetsstyret, og inkluderer ikke kuttene som ble vedtatt i endelig budsjettfordeling for UiT (Sak S-3/23), og som foreslås viderefordelt på fakultetet i egen sak til dette fakultetsstyremøtet. Særlig budsjettkuttene i forbindelse med innføring av skolepenger for studenter utenfor EU/EØS vil berøre instituttet betydelig ved en viderfordeling av kuttet basert på samme nøkkel som ble benyttet i universitetsstyret. I forslaget til endelig budsjettfordeling for HSL for 2023 er den samlede tildelingen til IRN 13,8 mill kroner.

Som det fremgår av figur 1 i rapporten er det 16 årsverk fast vitenskapelige ansatte knyttet til de tre fagmiljøene *reiseliv* (8), *medieproduksjon* (4) og *nordlige studier* (4). I tillegg kommer en forskerstilling som er fast ansatt ved instituttet, samt en førstelektorstilling som i dag er ute i permisjon knyttet til en åremålsstilling. I sum har disse stillingene en lønnskostnad på mellom 16 og 17 mill kroner. Det er for tiden permisjoner på 1,5 årsverk knyttet til medieproduksjon. Instituttet har i tillegg 7 stipendiater og 1 postdoktor i staben i dag, alle tilknyttet reiseliv. Videre er det 4

professor 2 (20%), også tilknyttet reiseliv. Rekrutterings- og professor 2-stillingene er ikke nærmere omhandlet i saken. Administrasjonen direkte tilknyttet instituttet er 2 årsverk (kontorsjef og studiekonsulent). Lønnskostnaden for disse dekkes (i likhet med administrasjonen på de øvrige enhetene) på fakultetsnivået. Instituttet har vært ledet fra fakultetet siden juli 2022, og har ikke hatt kostnader til instituttleder i denne perioden.

Det er overveiende sannsynlig at instituttet også inneværende år vil gå med et betydelig merforbruk. Selv om det ikke er opptak til BA-programmene og årsenhetene fra høsten 2023, vil det være en kostnadsside som vil overstige den samlede inntektssiden. I forbindelse med en samlet handtering av akkumulert merforbruk, vil dekanen derfor ta utgangspunkt i en nedbygging av et samlet akkumulert merforbruk på 25 mill kroner, som skal bygges ned fra og med 2024. Det må tas med i vurderingene at anslaget på 25 mill kroner kan være for lavt. Hvor lang tid en forutsetter brukt på å nulle ut det akkumulerte merforbruket er noe som må vurderes. Dagens økonomiske situasjon med pressede rammer og lite institusjonelt handlingsrom knyttet til avsetninger, sammen med de signaler som gis om økonomien fremover i sektoren, tilsier at en bør bruke kortest mulig tid på nedbyggingen. Per i dag opplever vi at det er innenfor fakultetets handlingsrom å "tillate" en viss periode for å kunne bygge ned merforbruket. Dette er imidlertid et handlingsrom som er under sterkt press for tiden, og som kan endres basert på forhold som ligger utenfor fakultetets kontroll. Dekanen vil i det videre legge til grunn en full nedbygging i løpet av fem år fra og med 2024.

Vi gjør oppmerksom på at vi i saken ikke kommer nærmere inn på potensiale for sterkere ekstern finansiering av den eksisterende virksomheten på instituttet, eller et større omfang av (betalte) undervisningstjenester for andre enheter ved UiT. Muligheten for slike inntekter vil kunne bidra til den ordinære driften, men vil vanskelig kunne komme opp i et omfang som kan handtere de reelle økonomiske utfordringene. Vi registrerer også at det i rapporten fra arbeidsgruppen konkluderes med at det vil være behov for en tilførsel av undervisningsressurser for å opprettholde dagens studietilbud ved instituttet.

Økonomisk vurdering knyttet til handtering utelukkende på nivå 3 (innenfor IRN)

Fakultetet har vært tydelig på at det innenfor de gjeldende økonomiske rammene ikke er rom for den aktiviteten som er på instituttet i dag. En videreføring av dagens ramme innenfor dagens organisatoriske struktur innebærer at en må ha en betydelig nedbygging av instituttet. Det tilbudet og de fagmiljøene instituttet har i dag er det ikke økonomisk ramme for, og det har innenfor de ordinære instituttrammene ikke vært det de siste 10 årene. En balanse i forhold til de gjeldende årlige økonomiske rammene må innebære en reduksjon av kostnadssiden, en økning av inntektssiden, eller en kombinasjon av disse på ca 7,0 mill kroner. Som for øvrige enheter ved HSL-fakultetet er det lønnskostnadene som er den dominerende utgiftsposten. En reduksjon på 7,0 mill kroner vil tilsvare om lag 7 årsverk om en skulle tatt det ut i reduserte lønnskostnader. Det ville – uavhengig av hvor en gjorde reduksjonen – innebære en betydelig reduksjon av tilbudet som kan gis (og også en reduksjon i resultatmidlene til instituttet). Om en i tillegg tar høyde for at det akkumulerte merforbruket skal nedbetales med 5 millioner hvert år, noe som vil måtte innebære en ytterligere reduksjon i årsverk, tilbud og resultatinntekter, er det på det rene at den økonomiske situasjonen ikke er noe som kan handteres på instituttet alene, uten å (iallfall for en periode) legge ned det meste av aktivitet og ha en betydelig nedbemanning.

Økonomisk vurdering knyttet til handtering på nivå 2 og 3 (innenfor HSL)

Alle enhetene ved fakultetet opplever et betydelig press på økonomien, og vi har flere enheter med økonomiske utfordringer. Til tross for dette ble det i april 2022 fremmet en sak for fakultetsstyret hvor det ble foreslått å omdisponere deler av andre enheters positive avsetninger for å dekke opp noe av det akkumulerte merforbruket ved IRN. Det ble i saken vedtatt å omfordele 5,0 mill kroner til IRN. Fakultetsstyret var samtidig tydelig på at dette ikke var en måte å handtere utfordringene på fremover, og vedtok i tillegg følgende:

Fakultetsstyret understreker at dette er et engangstilfelle, og vil ikke legge opp til ytterligere omfordelinger av mer-/mindreforbruk mellom enheter ved fakultetet.

Med de økonomiske rammene som ligger til den enkelte enhet ved fakultetet i dag, anses det ikke som et reelt alternativ å kunne bedre den økonomiske situasjonen for IRN ved omfordeling av midler midlertidig eller permanent innenfor HSL.

Økonomisk vurdering knyttet til handtering på nivå 1, 2 og 3

Flere av de forslagene som fremgår av rapporten til arbeidsgruppen innebærer behandling/handtering på alle nivå i organisasjonen. De inkluderer flere fakultet (Helse, BFE og HSL), utfasing/konsolidering/fusjonering av studieprogram på tvers av enheter (både institutt og fakultet), organisatoriske endringer og flytting/avslutning av arbeidsforhold. Det som ikke kommer tydelig frem i rapporten, men som er nærmere redegjort for over, er at den økonomiske situasjonen tilsier at de fast vitenskapelige ansatte ikke kan overføres til andre enheter med tilhørende finansiering. Denne situasjonen gjør at flere av forslagene fremmet av prosjektgruppen vanskelig lar seg gjennomføre uten ekstra (permanent) finansiering. Om en går for forslagene i rapporten må finansieringen til disse enten komme fra enheter som mottar/overtar ansatte, eller som en omfordeling internt på UiT. Alternativt kan en nedjustere antallet årsverk som skal overføres fra et oppløst IRN, slik at det tilpasses den økonomiske rammen som kan overføres. Denne løsningen vil også måtte ivareta en inndekning av det akkumulerte merforbruket (25 mill kroner).

Innspill fra øvrige enheter

Fakultetet har forhørt seg (uforpliktende) med de ulike aktuelle fakultetene og instituttene, og den generelle oppfatningen er at alle de nevnte miljøene (BFE, Helsefak, ISV, CPS og ISK) forutsetter at stillingene kommer fullfinansiert dersom det skal skje en overføring til dem. De vil også forbeholde seg muligheten til å dimensjonere staben i forhold til konsolidering av studietilbud.

Dekanens vurderinger og anbefalinger

Rapporten peker på at det fra alle tre fagområdene på instituttet er kommet sterke signaler om at det ikke er en naturlig koalisjon å ha reiseliv, nordlige studier og medieproduksjon samlet i ett institutt. Konstruksjonen av instituttet som en samlet enhet oppleves ifølge rapporten som kunstig. Den grunnleggende anbefalingen fra dekanen er derfor å oppløse instituttet som eget institutt. Ut over denne grunnleggende anbefalingen, vil det være klare økonomiske hensyn og rammer som vil være førende for de resterende anbefalingene.

Prosjektgruppen anbefaler at "fagmiljøet innen nordlige studier fristilles, og at en ser etter innpassinger for ansatte tilknyttet fagområdet". Dette forslaget innebærer slik dekanen forstår det at det ikke vil følge midler med en overføring, og at det må være rom for/behov for slike innpassinger hos mottakende enheter. Med utgangspunkt i den økonomiske situasjonen og de vurderingene som fremkommer i rapporten, slutter dekanen seg til at det er behov for å gjøre endringer som har konsekvenser for nordlige studier, og anbefaler å avvikle tilbud knyttet til fagområdet. Dekanen støtter forslaget om å legge ned utdanningene «Northern Studies BA» og «Northern Studies – one year programme» slik det foreslås i rapporten. Programmets studentrekruttering har ikke vært god nok. BA-programmet produserte i høsten 2020 totalt 450 studiepoeng, høst 2021 480 og høst 2022 430 studiepoeng. Dette dekker alle tre årene av BA-utdanningen, slik at i snitt gir det mellom 4,7 og 5,3 fulltidsekvivalenter som har tatt eksamen. Tallene for årsenheten er noe bedre 9,6 fulltidsekvivalenter høst 21 og 11,6 høsten 2022 (se rapporten for sammenligning med de øvrige programmene). Det skal nå innføres skolepenger for studenter utenfor EØS-området og dette antas å ramme BNS-programmet slik at utsiktene for lavere studenttall i de kommende årene er høyere enn mulighetene til å øke rekrutteringen. Dekanen mener at fakultetet har utdanninger som vil dekke den kompetansen studentene ved Nordlige studier skal få ved endt grad. Dette vil være utdanninger ved CPS, Sesam og ISV.

Prosjektgruppen foreslår å fusjonere fagområdet medieproduksjon med medie- og dokumentasjonsvitenskap ved ISK. I tråd med innspillene fra fagmiljøene, kan det være aktuelt å se nærmere på en slik løsning, men en kan ikke se for seg å videreføre de ulike tilbudene som gis i dag, men at det må være et mer samkjørt tilbud fordelt på to campuser. Eventuell innsparing vil være avhengig av antall finansierte stillinger en inkluderer fra IRN i en slik fusjon.

Prosjektgruppen anbefaler at reiselivsutdanningene ved universitetet blir et prioritert område og videreutvikles for å tilpasse seg nærings- og samfunnsbehov i Nord-Norge. I rapporten foreslås to modeller for organisering av reiselivsområdet, a) å overføre reiseliv til idrettshøgskolen og b) en matriseorganisering av reiselivsutdanningene ved at fagpersoner fordeles på ISV, Idrettshøgskolen og Handelshøgskolen med faglig ledelse hos HSL eller Helsefak. En mulighet som ikke er drøftet i rapporten, men som basert på innspillene fra blant annet de ansatte og Helsefak også bør vurderes, er å etablere et senter for reiseliv under HSL. Dekanen slutter seg til vurderingen om at Reiseliv bør bestå ved campus Alta som et faglig satsingsområde, og at en bør utrede nærmere hvordan en kan ivareta en slik satsing.

Forslagene over innebærer en reduksjon (på noe sikt) i de årlige kostnadene, men denne reduksjonen vil være mindre enn den årlige ubalansen nevnt over. Dette gjelder før en tar inn effekten forslagene vil ha på resultatmidlene. I tillegg gjenstår fortsatt det akkumulerte merforbruket som skal dekkes inn. Dette innebærer at en ikke kan se for seg en videreføring av fagområdene Medieproduksjon og Reiseliv på samme nivå som i dag. Dekanen vil derfor legge opp til å komme tilbake til fakultetsstyret med et samlet forslag til videreføring som hensyntar de påregnelige økonomiske rammene.

Det pågår som kjent en større prosess for videreutvikling og fornyelse av studieporteføljen ved UiT for tiden. Prosessen gjennomføres på tvers av fag og fakulteter, og det skal utarbeides en langsiktig plan for utdanningsvirksomheten ved UiT. Denne planen skal behandles av universitetsstyret høsten 2023. Dekanen ser det som naturlig at eventuell videreføring av studieprogram knyttet til fagområdene reiseliv og medieproduksjon vurderes i forbindelse med denne prosessen. Basert på det kunnskapsgrunnlaget vi allerede har, og i tråd med de anbefalingene som fremgår av rapporten, foreslår dekanen at studieprogrammene knyttet til nordlige studier legges ned.

Forslagene som fremmes i denne saken innebærer organisasjonsendringer som gir organisatoriske og personalmessige konsekvenser. Det fremmes forslag som innebærer varige endringer i formell organisasjonsstruktur, ledelse, ansattes tilhørighet og oppgaver for den enkelte. Det er også på det rene at det ut fra økonomiske hensyn er behov for en reduksjon i antall årsverk ved IRN. Endingene som foreslås krever forhandling med tjenestemannsorganisasjonene og endelig vedtak i universitetsstyret. Den organisatoriske prosessen handler ikke om personer eller stillinger. I denne sammenhengen er det viktig å presisere at vurderinger og beslutninger knyttet til den enkelte ansatte vil starte etter at eventuell organisatorisk endring er vedtatt. Det vil måtte jobbes videre med de personalmessige konsekvensene av de beslutningene som gjøres i denne saken. Dekanen vil etter at vedtak er fattet videreføre prosessen i god dialog med de det angår direkte og UiTs organisasjon forøvrig.

Anne Britt Flemmen

dekan

—

Frode G. Larsen

fakultetsdirektør

—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg:

- Rapport: "Restrukturering av Institutt for reiseliv og nordlige studier
- Vedlegg til rapporten, inkludert mandat for prosjektgruppen
- Innspill til rapporten etter høring på instituttet

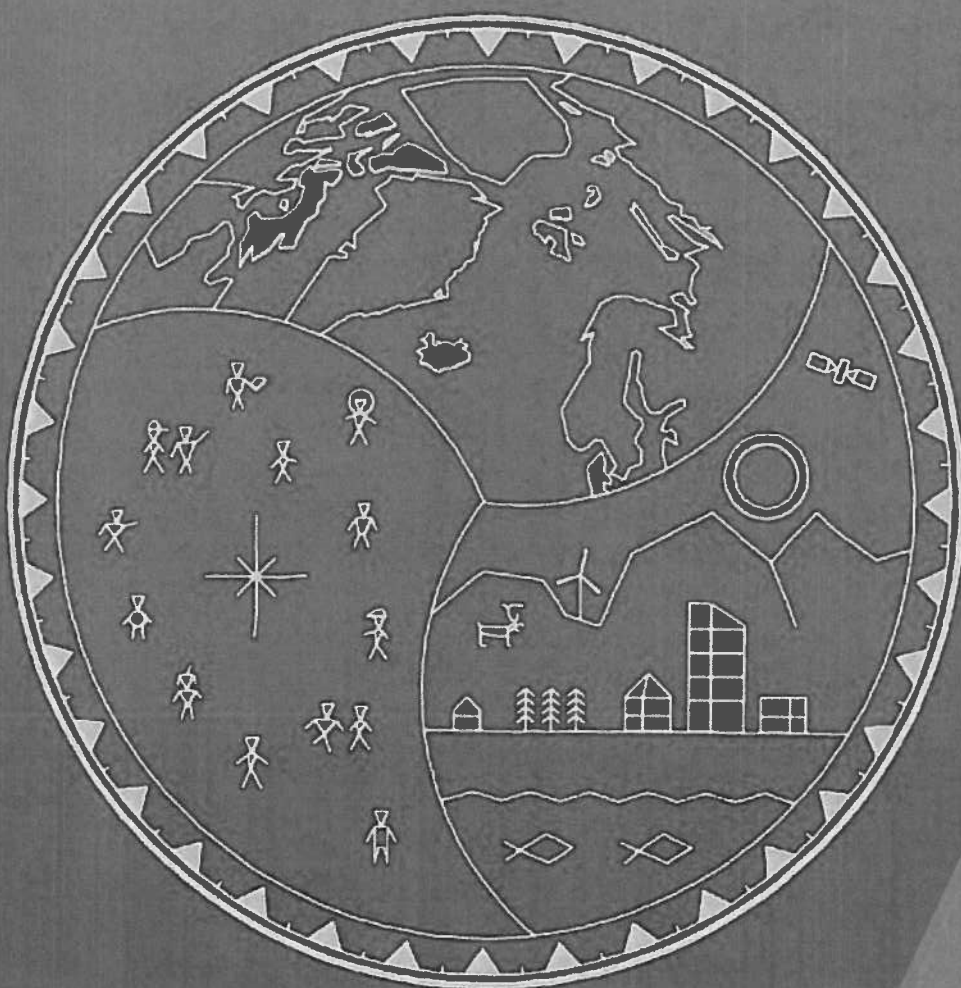

UiT Norges arktiske universitet

Restrukturering av Institutt for reiseliv og nordlige studier

Rapport

fra prosjektgruppe 03.02.2023

Innhold

1	Innledning og mandat	2
2	Institutt for reiseliv og nordlige studier	3
2.1	Bakgrunn.....	3
2.2	Økonomisk situasjon.....	4
2.3	Styrker ved IRN	5
2.4	Innspill fra de ansatte og studenter ved IRN.....	6
2.5	Svakheter ved IRN	8
3	Forslag til nye organisatoriske løsninger for IRN.....	9
3.1	Overordnet	9
3.2	Medieproduksjon	9
3.3	Nordlige studier	10
3.4	Reiseliv	11
3.4.1	Ny faglig satsning på reiseliv i organisatorisk linje under Idrettshøgskolen ...	13
3.4.2	Matriseorganisering av reiselivsfeltet	14
3.5	Positiv utvikling av campus Alta	15
4	Oppsummering av prosjektgruppens forslag	16
5	Avslutning.....	17

1 Innledning og mandat

Institutt for reiseliv og nordlige studier (IRN) er i en krevende situasjon. Den største utfordringen er et over tid stort økonomisk merforbruk. Det sammenfaller med sviktende studentrekruttering, lave resultatinntekter på ekstern finansiering og en bemanning som per i dag ikke kan dekke undervisningsbehovet til de 7 studieprogrammene ved instituttet. Ledelsen ved HSL-fakultetet har siden tidlig i 2022 hatt en tett oppfølging av utviklingen ved instituttet.

På oppdrag fra fakultetsstyret har dekan oppnevnt en prosjektgruppe som skal foreslå hvordan Universitetet best kan optimalisere aktivitetene ved IRN innenfor Universitetets økonomiske og organisatoriske rammebetingelser. Se også vedlagt mandat for prosjektgruppen.

Prosjektgruppen har bestått av Elin Johansen, Charlotte Thingelstad, Sveinung Eikeland, Carsten Gade Rolland, Daniel Hansen Masvik og John McNicol (leder). Verneombud ved IRN Thomas Vordal har deltatt som observatør. Sekretær for gruppen har vært Trude Spaun.

Arbeidets målsetning har vært å sikre at et restrukturert IRN oppnår balanse mellom sin påregnelige ramme og sin samlede oppgaveportefølje. Prosjektgruppen har vurdert hvordan instituttets fagområder og utdanninger best kan videreføres, forsterkes eller endres. Videre har den foreslått aktuelle faglige innretninger og satsninger for forsknings - og utdanningskvaliteten forankret i strategien Eallju – Drivkraft i nord, og legger frem forslag til fremtidig organisering som sikrer ressurser til den faglige aktiviteten og bidrar til at UiT når sine ambisjoner på de aktuelle fagfeltene. Prosjektgruppen har også tatt hensyn til premissene som er lagt i Universitetets studieporteføljekomstilling som gjennomføres i 2023. De forslagene gruppen lanserer er i overensstemmelse med føringene fra dette omstillingsprosjektet. I tråd med mandatet har gruppen særskilt vurdert konsekvensene for utviklingen ved campus Alta.

Prosjektgruppen har hatt fem møter og to samlinger i Alta fra november 2022 til januar 2023. Gruppen har vektlagt medvirkning for alle som er tilknyttet instituttet gjennom en åpen og tilgjengelig prosess. Fagmiljøene innen reiseliv, medieproduksjon og nordlige studier, midlertidig ansatte, administrasjonen og studenter har deltatt på egne dialogmøter med gruppen. Flere har etter invitasjon fra prosjektgruppen kommet med ytterligere skriftlige innspill (se vedlegg). Med dette som bakgrunn legger prosjektgruppen frem sin rapport med forslag til hvordan man best kan restrukturere IRN.

2 Institutt for reiseliv og nordlige studier

2.1 Bakgrunn

I 2013 fusjonerte Høgskolen i Finnmark (HiF) med daværende Universitetet i Tromsø. Fagområdene ved dagens IRN var frem til 2013 tilhørende Institutt for økonomi og reiseliv ved HiF. Disse ble splittet fra 2013. Institutt for reiseliv og nordlige studier ble opprettet for å videreføre fagmiljøene reiseliv, nordlige studier og medieproduksjon. Fra 2013 til 2018 var IRN først organisert under Finnmarksfakultetet og deretter Fakultet for idrett, reiseliv og sosialfag ved Universitetet. I 2018 ble IRN en del av HSL-fakultetet i forbindelse med en større organisasjonsendring ved hele Universitetet. IRN er et av til sammen sju institutter ved HSL-fakultetet, som i tillegg består av fire sentre. Flere av instituttene ved HSL-fakultetet har en krevende økonomi, men IRN er i en særstilling.

Basisbevilgningen til IRN er ca. 14 millioner per år og akkumulert underskudd per 1.1.23 er omkring 20 millioner. Det er derfor ansettelsesstopp ved instituttet.

Studentene på BA-programmene ved IRN har et frafall på 71% (se vedlegg). Dette er nest høyest ved Universitetet. Dette kombinert med fallende studentrekruttering og bemanningssituasjonen ved IRN førte til at det ble bestemt at det ikke skulle åpnes for opptak til BA-programmene og årsenhetene fra høsten 2023. De to MA-programmene rekrutterer nært sine måltall og master i *Tourism Studies* har vært viktig for å rekruttere til det sterke ph.d.-miljøet som siden 2018 er bygd opp ved IRN. MA-programmet i *Reiselivsledelse* er i tett kontakt med reiselivsnæringen og har positive evalueringer. Innføringen av skolepenger for ikke EØS-studenter vil ramme den engelskspråklige master i *Tourism Studies* hardt da majoriteten av studentene på programmet er utenfra EØS.

Fagmiljø	Studieprogram	Nye aktive studenter kull høst 2022
Reiseliv <i>8 fast vitenskapelig ansatte, 7 stipendiater og 1 postdoktor</i>	Naturbasert reiseliv og entreprenørskap – årsstudium	4
	Arctic Adventure Tourism - BA	4
	Reiselivsledelse – MA erfaringsbasert	9
	Tourism Studies – MA engelsk	7
Medieproduksjon <i>4 fast vitenskapelig ansatte (1 i perm grunnet ny jobb og 1 50% prodekan)</i>	Medieproduksjon - BA	5
Nordlige studier <i>4 fast vitenskapelig ansatte</i>	Northern Studies – årsstudium	12
	Northern Studies – BA	4
	7 studieprogram	45

Fig. 1: Oversikt over fagmiljø, studieprogram og aktive studenter fra høst kull 2022 ved IRN. Det vil i tillegg være noen innvekslingsstudenter på BA og årsenhetene.

Fagmiljøet innen reiseliv tilbyr et årsstudium i *Naturbasert reiseliv og entreprenørskap*, BA-programmet *Arctic Adventure Tourism* og to MA-program i hhv. *Reiselivsledelse* (erfaringsbasert) og *Tourism Studies* (engelsk). Det er åtte fast vitenskapelig ansatte (FVA) tilknyttet reiselivsutdanningen, sju stipendiater og en postdoktor. Flere i dette miljøet er aktive i forskningsgruppen *Narrating the Postcolonial North: Travel, Writing, Performance* (NPN).

Medieproduksjonsmiljøet tilbyr BA-programmet *Medieproduksjon*. Det er i utgangspunktet fem ansatte tilknyttet programmet, for tiden er en i permisjon pga, annen jobb, en er prodekan og en har nylig sluttet. I fagmiljøet per 2023 er det derfor kun to ansatte som er operative og underviser på utdanningen.

Fagmiljøet innen nordlige studier består av fire FVA, som har ansvar for årstudiet *Northern Studies* og BA-programmet i *Northern Studies* (BNS). Ingen av de ansatte har sitt daglige tilholdssted ved campus Alta. Forskningsgruppen *Northern Studies Research Group* (NSRG) tilhører dette forskningsmiljøet.

Det er i tillegg fire professor II i 20% stillinger ved IRN. Administrasjonen består av kontorsjef og en studiekonsulent. De ansatte i administrasjonen er lønnet fra HSL-fakultetet og er organisert i en administrativ klynge sammen med øvrige institutt og sentre ved fakultetet.

2.2 Økonomisk situasjon

Den krevende økonomiske situasjonen IRN står i er kompleks, og har utviklet seg over tid. Da IRN ble flyttet til HSL-fakultetet i 2018 oversteg lønnskostnadene den tildelte grunnbevilgningen. Samtidig var det ikke handlingsrom fra fakultetet for å bruke midler til å kompensere for denne skjevheten. Over de neste årene akkumulerte underskuddet seg for IRN. Årlig merforbruk har siden 2018 vært på rundt 4-5 millioner kroner. Ved inngangen til 2022 var det akkumulerte underskuddet rundt 18 millioner kroner. Våren 2022 omfordelte fakultetet midler fra andre enheter til IRN som fikk 5 millioner kroner ekstra for å dekke opp tidligere års merforbruk. IRN har ikke en realistisk mulighet til å dekke opp det akkumulerte underskuddet med nåværende driftssituasjon.

Rammetildelingen for IRN for 2023 er på ca. 14 mill.kr. Dette skal dekke lønnskostnadene til 8 FVA ved reiselivsutdanningene, 2,5 FVA ved medieproduksjon (en i 100% permisjon og en 50% prodekan) og 4 FVA ved nordlige studier, i tillegg til nødvendig innleid undervisningskapasitet ved medieproduksjon samt 3,5 professor II (1 kontrakt utløper juli 23). Det vil være resultatbaserte

inntekter i tillegg til de 14 millionene i basistildeling. Men budsjetttrammene for 2023 og årene fremover viser at det vil kreve ytterligere reduksjon i lønnsutgiftene for å sikre forsvarlig drift av IRN. Hvis IRN skal opprettholde alle sine studieprogram vil det kreve at det ikke blir en nedbemanning, men heller tilførsel av undervisningsressurser. Dette gjelder for BA-programmet i medieproduksjon. Et premiss for prosjektgruppen er å sikre at forsknings- og undervisningsaktiviteten er økonomisk bærekraftig på sikt.

2.3 Styrker ved IRN

Ved IRN er det flere styrker som prosjektgruppen mener Universitetet må ta vare på og heller forsterke enn bygge ned. Instituttet har lyktes godt med å tiltrekke seg mange innreisende studenter. Fra høsten 2023 har Stortinget vedtatt at studenter utenfra EØS-området skal betale skolepenger. Kunnskapen og avtalene knyttet til innvekslende studenter må nå ivaretas under nye rammer. Studiene er også kjennetegnet av god og nær kontakt mellom fagmiljø og studenter, som muliggjøres av "små" forhold ved campuset i Alta.

Reiseliv er, og har vært, en satsningsnæring i nord, der universitetets kunnskap og medvirkning er sentral. Reiselivsutdanningene har særlig god kontakt med reiselivsnæringen, og mange tidligere studenter arbeider nå i attraktive reiselivsbedrifter i regionen. Utdanningen har et bredt nettverk innen reiselivsnæringen, hvor både ideer og teorier lar seg teste ut, i samarbeid mellom fagmiljø og næringslivsaktører. Dette er en høyst relevant praksisarena for studentene. Som eksempel kan nevnes Finnmarksløpet som praksisarena for reiselivsstudiet. Reiselivsutdanningen ved universitetet er viktig for regionen.

Medieproduksjon i Alta er av viktig regional betydning for arbeidsmarkedet. Utdanningen har gitt mediefaglige kandidater til nord-norsk presse gjennom mange år. Selv om studentantallet er og har vært relativt lavt, er kandidatene attraktive for arbeidslivet, også i resten av landet. Gjennom en årrekke har medieproduksjon hatt et vellykket praksissamarbeid med Finnmarksløpet og medieselskapet iFinnmark. Medieproduksjon har, og har hatt, flere samiske studenter. Det har gitt mediefaglig kompetanse til NRK Sápmi og samisk satsning innen tv, film og media. Dette har vært svært viktig for utviklingen av en offentlighet i Sápmi, blant annet ved at det er blitt flere sterke stemmer som formidler samisk språk og kultur.

Instituttet har miljøer som forsker og publiserer godt, med god kontinuitet over tid. Forskningsgruppen NPN har vært særlig viktig, og inkluderer også deltakere fra andre institutt. Alle stipendiatene og den

ene postdoktoren forsker innen reiselivsrelaterte emner. Fagmiljøet har klart å dyrke frem gode talenter, og har mange stipendiater til tross for at instituttet er lite. Flere vitenskapelig ansatte lykkes med søknader om ekstern finansiering.

Utviklingen av egne stipendiater ved IRN har vært spesielt vellykket. Siden 2018 er det bygd opp et godt forskningsmiljø og et eget ph.d.-nettverk. Betydningen av forskningsgruppen NPN må ikke undervurderes og noen av de vitenskapelige ansatte ved IRN har bidratt særlig til utviklingen av dette sterke ph.d.-miljøet. Stipendiatene selv gir tydelig uttrykk for å være fornøyd med lokalt miljø, faglig kvalitet og tilhørighet i forskningsgruppen.

2.4 Innspill fra de ansatte og studenter ved IRN

Prosjektgruppen gjennomførte dialogmøter med de tre fagmiljøene hver for seg tidlig i prosjektperioden, i tillegg til møter med stipendiater og postdoktor, administrasjon og studenter. I disse dialogmøtene ble de ansatte oppmuntret til å komme med egne skriftlige innspill i tillegg til den muntlige diskusjonen. De innleggene som kom, er vedlagt. Under fremlegges hovedpunktene fra innspillene som kom frem på møtene:

IRN har erfaringsbasert master i *Reiselivsledelse* og disiplinbasert master i *Tourism Studies*. Reiselivsmiljøet stiller selv spørsmål ved hvor mange MA-program et lite institutt skal ha. *Tourism studies* på engelsk rekrutterer fra land utenfor EØS. Det kan bli en krevende utfordring når skolepenger innføres.

For å styrke reiseliv i regionen må man se på kompetansebehovet som fremtidens reiselivsnæring har. Næringen er i vekst og det er stort behov for etter- og videreutdanning (EVU). Plassen innen EVU må reiselivsutdanningen ved Universitetet ta. Reiselivsmiljøet må være en ansvarlig samfunnsaktør som er med på å forme et nytt og mer bærekraftig samfunn. Innen reiselivs- og friluftslivutdanningene er det potensial for samkjøring og konsolidering. Slik situasjonen er nå, er Universitetet i konkurranse med seg selv. Det er utfordrende med overlapp i studieprogrammene mellom IRN og Idrettshøgskolen (IH), i tillegg til noe overlapp mot emner ved Handelshøgskolen (HHT) og Institutt for samfunnsvitenskap (ISV). Tidligere hadde reiselivsstudiet mer generiske fag. En tanke er å samarbeide mer mellom reiseliv, Handelshøgskolen og Idrettshøgskolen i Alta. Med norske studenter i programmene vil det være enklere å samkjøre på tvers særlig for studiene på lavere grad.

Fagmiljøet innen medieproduksjon er i tvil om videre drift av sitt BA-program. På en side er det viktig

å ha medieproduksjon i Alta, kandidatene som produseres er attraktive. Samtidig er studenttallene dalende og for å beholde medieproduksjon i Alta må det tilføres ressurser til nyansettelser. Over år har det vært en ustabil situasjon og krevende med bemanning for å dekke daglig drift av utdanningen. For medieproduksjon er det ikke en naturlig koalisjon å være med reiseliv. Da de hadde felles emner med reiselivsutdanningene, fikk de dårlige studentevalueringer. Å løse opp i koalisjonen med reiseliv og nordlige studier er ikke et tap for mediemiljøet, de vil heller være sammen med mer naturlige samarbeidspartnere, for eksempel ved Institutt for språk og kultur (ISK).

Nordlige studier har vært gjennom en implementeringsfase i Alta, etter å ha vært et onlineprogram med base i Kirkenes. Russlandsamarbeidet er stagnert pga. krigen, men fagmiljøet gjør det de kan for å holde på sine nettverk. BNS er et flerfaglig program med vekt på politikk, økonomi og klima. Faglig sett står de nærmere statsvitenskap enn reiseliv og medieproduksjon. Fagmiljøet innen nordlige studier ønsker å videreutvikle programmet i et tettere samarbeid med overlappende disiplinstudier ved campus Tromsø. Slik det er nå er det konkurrerende studietilbud ved UiT. Blant de vitenskapelig ansatte sirkulerer det også tanker om å samle det internasjonale miljøet f.eks. i et nytt senter eller nettverk. Disse ble luftet i dialogmøtet.

Administrasjonen påpeker at IRN begynte som et fragmentert institutt, og fortsatt er det. Den økonomiske situasjon har vært ustabil over tid. På ukentlig basis er det sårbart med en administrasjon bestående av kun to personer (det har også vært en periode med kun kontorsjef). De er en del av klyngesamarbeidet ved HSL-fakultetet, men det er vanskelig å gi ressurser til fellesskapet når de først og fremst har eget institutt å administrere. Ved campus Alta er det et ønske om tettere samarbeid med administrasjonen til Institutt for lærerutdanning og pedagogikk (ILP) og Institutt for barnevern og sosialt arbeid (IBS) som er til stede der. Siden ILP og IBS er holdt utenfor klyngesamarbeidet er det lokale samarbeidet lite aktivt. Studiekonsulenten ved IRN jobber med emneporteføljen og ser at flere emner innen reiseliv kan kobles til bachelor i *Arktisk friluftsliv og naturguiding*, eller master i Idrettsvitenskap ved Idrettshøgskolen. Det kan også tenkes at man kan få til utvekslingssamarbeid med ILP og Idrettshøgskolen, der man tilbyr emnepakker til utvekslingsstudenter.

Stipendiatene og postdoktoren er en del av reiselivsmiljøets forskningsfront som lokalt har bygget opp et sterkt faglig felleskap. De opplever barrierer med å koble seg på aktivitet ved campus Tromsø. Fra Alta behøver de god infrastruktur for å delta på kurs digitalt eller fysisk, og det er behov for gjestekontor og praktisk tilrettelegging for å være periodisk på campus Tromsø. Kurs for stipendiatene burde tilbys i Alta, kanskje i en form der grads-studentene også kan delta med egen pensumliste.

Ph.d.-nettverket styrker campus Alta og i den pågående campusutviklingen ønsker de å bidra til å øke trivsel. Flere av dem ser for seg å jobbe i Alta i fremtiden.

Studentene opplever ikke at de tre fagmiljøene er en enhet i sin studiehverdag. BA-studenter ved *Arctic Adventure Tourism* mener Idrettshøgskolen har et bedre studieprogram for de norske studentene. De sammenligner seg med studentene ved *Arktisk friluftsliv og naturguiding* som har mer praktisk innhold i sitt studieprogram på IH. Studenter ved IRN ønsker også å dra på utvekslingsopphold på Svalbard. Ved Nordlige studier har det vært nyttig og viktig å dra på ekskursjoner og få delta på Arctic frontier forum. Samtidig er ikke BNS-studentene tilfreds med at emner på tredje studieår er reiselivsfag og de er kritiske til den totale kvaliteten i BA-programmet.

2.5 Svakheter ved IRN

Per i dag er det ikke ansatt instituttleder ved IRN. Det har vært utlyst stilling som instituttleder, men i mangel på kvalifiserte kandidater stoppet fakultetsstyret ansettelsesprosessen. I juli 2022 tok HSL-fakultetet over personal- og økonomiansvaret for instituttet, prodekan John McNicol har vært fungerende instituttleder siden da. For fagmiljøet og for campus Alta er det viktig å ha stedlig ledelse. Det vil styrke og holde vedlike lederkapasitet - kultur og – interesse lokalt. Det vil gi lokalt ansatte en lokal leder å snakke med, og vedkommende vil bidra i overordnet ledelsesstruktur på Universitetet, noe som integrerer Universitetet geografisk.

Det er en utfordring for instituttet at flere av de fagansatte ikke har tilholdssted ved campus Alta. Dette gjelder i noen grad for fagmiljøet i reiseliv, men utgjør en betydelig svakhet ved nordlige studier, hvor ingen av de fagansatte har tilholdssted ved campus Alta. Dette innebærer at det ikke er noen faglige tilstede i den daglige driften av studieprogrammet eller som kan fungere som stedlig kontaktpunkt for studentene i det daglige. Mange oppgaver og mye av den daglige driften faller på kontorsjefen og de øvrige som er på campus i Alta.

Eksisterende bemanning ved IRN har utfordringer med å dekke opp alle studieprogrammene. I en normal situasjon ville man ha ansatt flere, men dette er det ikke økonomisk dekning for, som beskrevet innledningsvis.

Fra alle de tre fagområdene på instituttet er det kommet sterke signaler om at det ikke er en naturlig koalisjon å ha reiseliv, nordlige studier og medieproduksjon samlet i ett institutt. Konstruksjonen av instituttet som en samlet enhet oppleves som kunstig. De opplever få faglige synergier mellom miljøene. Fagmiljøet i medieproduksjon gir særlig uttrykk for at de føler seg på siden av kjerneaktiviteten og profilen til IRN.

Fra fagmiljøene blir det også trukket frem tendenser til parallell virksomhet internt, noe av det samme tilbudet gis både på norsk og engelsk, eller fysisk og på nett. Det blir tatt opp, og problematisert, at Universitetet er i konkurranse med seg selv innen flere fagområder. Overlappende og delvis like studietilbud tilbys ved andre enheter og campus, noe som skaper rift om de samme studentene og det er dårlig utnyttelse av ressursene på tvers av campusene. Sett i lys av den økonomiske situasjonen og den kommende omstillingen av studieporteføljen ved Universitetet må studieprogram konsolideres.

Studentrekrutteringen for hele IRN ble brått svakere i 2022. Nedgangen sammen med den økonomiske situasjon og tilgjengelige ressurser gjorde at fungerende instituttleder fremmet å fryse opptak til lavere grad for 2023. Universitetsstyret vedtok i november 2022 at ingen av årsstudiene og BA-program ved IRN tar opp studenter høsten 2023. Ytterligere nedgang i studentrekruttering ventes når regjeringen innfører studieavgift for internasjonale studenter utenfra EØS og Sveits. Det vil påvirke studentgrunnlaget særlig for studieprogrammene *Master in Tourism Studies*, *Arctic Adventure Tourism* og *Northern Studies*.

3 Forslag til nye organisatoriske løsninger for IRN

3.1 Overordnet

Prosjektgruppen vil styrke, endre og videreføre instituttets fagområder, forskning og utdanning ved å oppløse IRN som institutt og inkludere instituttets aktiviteter på nye måter ved Universitetet. Målet er at dette skal Universitetet få til gjennom å endre den organisatoriske tilhørigheten til de tre fagmiljøene innen reiseliv, nordlige studier og medieproduksjon. Gruppens forslag til endringer i og rundt de tre fagmiljøene er som følger:

3.2 Medieproduksjon

Fagmiljøet innen medieproduksjon bør innrettes mot “overlappende” fagområder ved Universitetet. Organisatorisk foreslår prosjektgruppen å fusjonere fagmiljøene i medieproduksjon med medie- og dokumentasjonsvitenskap ved ISK. Det åpner for et større samlet medievitenskapelig miljø ved Universitetet. BA-programmet i medieproduksjon kan videreutvikles i et sterkere fagmiljø. Et nytt konsolidert studieprogram etablert av disse to fagmiljøene sammen vil gi en nødvendig styrking av begge utdanningene og gi et mulighetsrom for å sikre en varig og framtidsrettet utdanning innen fagfeltet.

Prosjektgruppen anbefaler at de vitenskapelig ansatte fortsatt skal ha arbeidssted Alta og at fagmiljøet utvikles som et flercampusmiljø på lik linje med andre fagmiljø ved Universitetet. Prosjektgruppen legger også til grunn at dette nye fagmiljøet vil ha fokus også på campus Alta når nye fusjonerte studietilbud utvikles. Gjennom en slik videreutvikling kan det totale fagmiljøet innen medievitenskap styrkes, og en kan utnytte de vitenskapelige ansatte til forskning og utdanning som totalt sett forbedrer tilbudet og aktiviteten innen fagfeltet ved flere av Universitetets campuser. Dette er i samsvar med strategien Eallju-Drivkraft i nord med vekt på å videreutvikle attraktive utdanningstilbud tilpasset nærings- og samfunnsliv i nord. Universitetet skal styrke kompetanse om og for samiske og kvenske forhold. Studiene innen medieproduksjon i Alta er en bidragsyter til å styrke særlig samisk satsning innen media, film og tv, men også for det kvenske.

3.3 Nordlige studier

Prosjektgruppen foreslår at fagmiljøet innen Nordlige studier fristilles fra IRN, og at HSL-fakultetet ser etter innpasninger i relevante enheter som kan fange opp kompetansen fagmiljøet besitter. Trolig vil dette være delvis relaterte, konkurrerende og overlappende studieretninger og forskningsmiljø ved ISV, Barentsinstituttet (BAI) og Senter for fredsstudier (CPS).

UiT Norges Arktiske universitet skal være internasjonalt ledende på kunnskap og kompetanse om og for Arktis og nordområdene. For Universitetet vil det være mer gunstig at fagmiljøet i nordlige studier går inn og styrker eksisterende miljø og studieprogram som i dag fremstår som konkurrerende, istedenfor å holde på et lite og sårbart miljø i Alta. Fagmiljøets innspill til prosjektgruppens arbeid er at de ønsker samarbeid innrettet mot miljøene ved campus Tromsø, og at dette internasjonale fagmiljøet samles.

Nordlige studier har gjennom en implementeringsfase i Alta ikke lyktes med å få et solid fotfeste lokalt på campus, de vitenskapelig ansatte på programmet er heller ikke bosatt i Alta. Studentene ved BNS og årsenhet i *Northern Studies* har rapportert om problemer rundt studieprogrammet knyttet til forelesninger, timeplan, og kommunikasjon. I tillegg har samarbeid inn mot Russland stagnert, og studentgrunnlaget som var når programmet ble opprettet har endret seg betraktelig. Studiet var etablert for å utnytte den store interessen i Nordvest-Russland for slike studier. Programmet var ikke etablert med utgangspunkt i nye tildelte studieplasser fra staten, men på at studentmengden gav positive økonomiske bidrag. De to siste tilsettingene som ble gjort for å opprettholde BNS var etter at instituttet driftet med akkumulert underskudd.

Både BNS og årsenheten *Northern Studies* undervises på engelsk med rekruttering fra ikke EØS-området. Det er trolig at innføringen av skolepenger vil redusere studentrekrutteringen.

Prosjektgruppen foreslår derfor at de to programmene i nordlige studier legges ned. Prosjektgruppen foreslår også at forskningsgruppen *Northern Studies Research Group* legges ned og at de ansatte søker tilknytning til relevante eksisterende eller nyetablerte forskningsnettverk og grupper.

3.4 Reiseliv

Prosjektgruppen anbefaler at reiselivsutdanningene ved Universitetet blir et prioritert område og videreutvikles for å tilpasse seg nærings- og samfunnsbehov i Nord-Norge. Reiselivsnæringen sysselsetter over 12 000 mennesker i Troms og Finnmark med en samlet verdiskapning på 5,4 mrd. kroner (2018), og er ventet å vokse etter pandemien. Som en del av den norske regjeringens strategi for nedbygging av olje- og gassnæringen, er det viktig at Universitetet setter søkelys på å øke verdiskapningen i nordnorsk reiseliv ved å tilby utdannings- og forskningsprogrammer innen dette feltet.

Disse utdanningene og forskningsprogrammene bør også inkludere perspektiver knyttet til urfolk, bærekraft og samfunnsvitenskap. Mulighetene for å styrke samarbeidet og konsolideringen mellom ulike fagmiljøer ved Handelshøgskolen, Idrettshøgskolen og ISV, må utnyttes.

Ved campus Alta finnes det allerede en rekke faglige synergier mellom Idrettshøgskolen, IRN og Handelshøgskolen, blant annet gjennom samarbeid i undervisning, forskning og veiledning av stipendiater. Forskningsgruppen NPN har lyktes med å samarbeide på tvers av enheter, og dette bør støttes og videreutvikles.

Modellen under viser de ulike, eller ganske like, tilbudene som gis innen fag som er relevant for reiselivsnæringen ved Universitetet.

Institutt for reiseliv og nordlige studier	Idrettshøgskolen	Handelshøgskolen	Institutt for samfunnsvitenskap
Årsstudium naturbasert reiseliv og entreprenørskap (nettbasert)	Årsstudium Arctic Nature Guide (Svalbard)	Årsstudium Bedriftsøkonomi (nettbasert Alta)	Metode-emner som er relevante for flere studieprogram
Bachelor Arctic Adventure Tourism	Årsstudium Arktisk Friluftsliv (Alta)	Årsstudium ledelse (nettbasert Alta)	Videreutdanningstilbud: Stedsutvikling i Øst-Finnmark
Master Reiselivsledelse (erfaringsbasert)	Bachelor Arktisk friluftsliv og naturguiding (Alta)	Bachelor økonomi og administrasjon (nettbasert Alta)	Masterstudier innen reiselivsrelaterte tema
Master Tourism Studies (engelsk)	Master i Idrettsvitenskap	Bachelor og master: Ledelse, innovasjon og marked (Tromsø)	

Fig. 2 Oversikt på overlappende studieprogram ved IRN, Idrettshøgskolen, Handelshøgskolen og ISV.

Forskningsmiljøet innen reiseliv og fagmiljøet rundt stipendiatgruppen har lyktes med å samarbeid på tvers av enheter. Flere stipendiater ved Idrettshøgskolen har innretning på sine ph.d.-prosjekt i felt mellom friluftsliv og naturbasert reiseliv, også knyttet opp mot det samiske. Veileder og/eller biveileder er gjerne fra IRN, og stipendiatene er knyttet til, og har stort utbytte av forskningsgruppe og ph.d.-nettverk ved IRN. Ved IRN er det også en stipendiat som jobber på tvers og har veiledning og faglig samarbeid med Idrettshøgskolen og ISV. Men det er også studieprogram som oppleves som konkurrerende tilbud mellom Idrettshøgskolen og IRN, f.eks. BA i *Arktisk friluftsliv og naturguiding* og *Arctic Adventure Tourism*.

Prosjektgruppen mener at det er nødvendig å tenke nytt om organiseringen av fagmiljøet innen reiseliv på tvers av enheter, for å konsolidere emner og program, øke ressursutnyttelsen og sikre høy kvalitet i utdanningene. De har fått innspill fra reiselivsmiljøet ved IRN om hvordan nye studieprogram kan se ut, og forslagene tar hensyn til kunnskapsbehovene i reiselivsnæringen. Prosjektgruppen foreslår samarbeid mellom de ulike fagmiljøene, inkludert Idrettshøgskolen, IRN, Handelshøgskolen og ISV for å tilby studentene større fleksibilitet.

Prosjektgruppen har diskutert ulike organisatoriske løsninger, og mener at det bør opprettes en faglig enhet med et synlig og sterkt navn, primært rettet mot å løse utdanningsutfordringene. Forskningen skal forbli forankret i de respektive fagmiljøene, og et av de ansattes forslag til navn for enheten er "Senter for bærekraftig utvikling av reiseliv, friluftsliv og lokalsamfunn i Arktis". Prosjektgruppen har ikke diskutert og vurdert navn.

Uansett hvilken organisatorisk modell som velges, er tre sentrale forutsetninger at reiselivsmiljøet må samarbeide om å utvikle studieprogram tilpasset fremtidens reiselivsnæring, at det utvikles et attraktivt

EVU-tilbud, og at det eksisterende forskningsmiljøet rundt forskningsgruppen og stipendiatene sikres gode rammer for utvikling. Det skiller seg ut to hovedretninger for organiseringen av reiselivssatsingen ved UiT Norges Arktiske universitet.

3.4.1 Ny faglig satsning på reiseliv i organisatorisk linje under Idrettshøgskolen

De vitenskapelig ansatte ved nåværende IRN flyttes over til Idrettshøgskolen i Alta. Fagmiljøet i sin helhet flyttes organisatorisk fra HSL-fakultetet til Det helsevitenskapelige fakultet (Helsefak).

Sammen med eksisterende fagmiljø innen friluftsliv på Idrettshøgskolen opprettes en reiselivsskole alternativt et senter for reiseliv. Det etableres to parallelle søyler ved Idrettshøgskolen i Alta; en for idrett og en for reiseliv. Instituttleder ved Idrettshøgskolen vil være overordnet leder med personalansvar. I linja kan det være en ass. instituttleder eller faglig leder som har særskilt ansvar for reiselivsutdanningene.

Det nye sammenslåtte fagmiljøet må i lag utvikle en ny studieprogramportefølje som innebærer konsolidering av de eksisterende studieprogrammene og utvikling av EVU-tilbud.

Idrettshøgskolen kan døpes om til et nytt felles institutt som favner to faglige søyler for henholdsvis idrett og reiseliv. Reiselivsmiljøet må fortsatt opprettholde samarbeids-akser med ISV, og Handelshøgskolen innen forskning, emner og studieportefølje. Forskningsgruppen NPN vil fortsette og stipendiatmiljøet vil ikke endres, men heller forsterkes.

En samlet organisatorisk tilhørighet under Idrettshøgskolen vil kunne tilrettelegge for synergier, samkjøring og konsolidering av studieprogrammene. Særlig tilbudet på lavere grad med årsstudium *Arctic Nature Guide*, *Arktisk Friluftsliv* og *Naturbasert reiseliv og entreprenørskap*, og bachelor i *Arctic Adventure Tourism* og *Arktisk friluftsliv og naturguiding* vil ha positiv effekt av konsolidering med tanke på ressursutnyttelse og potensial for bedre utdanningskvalitet.

Idrettshøgskolen er allerede en godt etablert enhet ved campus Alta og vil styrkes ytterligere med tilslutning av reiselivsmiljøet fra IRN.

Det er ikke gitt at et samlet reiselivsmiljø under en og samme enhet vil gi et mer samlet faglig miljø, det er heller ikke et mål. Fagmiljøet innen reiseliv har ulike faglige utgangspunkt som favner bredt innen bla. samfunnsvitenskap, naturbasert reiseliv, forvaltning, guiding, friluftsliv, bærekraftige lokalsamfunn, stedsutvikling, arrangementsturisme, innovasjon og entreprenørskap og turisme koblet til kreative næringer og samisk kultur. Men en felles enhet i den etablerte strukturen ved Universitetet kan være organisatorisk hensiktsmessig med en ryddig og oversiktlig linje.

Det stilles spørsmål ved om enkelte i reiselivsmiljøet vil føle faglig identitet og tilhørighet under Helsefak sin overordnede strategi. Noe som kan ha vesentlig betydning for forskningsaktiviteter og tyngdepunkter i studieprogram. Samtidig er fagmiljøet ved Idrettshøgskolen flerfaglig med første- og toppstillinger innen samfunnsvitenskapelige idrettsfag ved siden av ansatte med trenings- og naturvitenskapelig kompetanse. Det nordnorske reiselivet har utviklet seg i en mer naturbasert retning, derfor er relevansen og potensialet for samhandling opp mot friluftsliv ved Idrettshøgskolen blitt tydeligere i dag enn det var for ti år siden.

Organisatorisk fremstår en sammenslåing med Idrettshøgskolen som den enkleste modellen, men det er usikkert hvordan oppslutningen vil være blant de vitenskapelig ansatte, Helsefak og HSL-fakultetet. Prosjektgruppen mener allikevel at en organisering sammen med de relevante fagmiljøene på Idrettshøgskolen vil være en styrking av fagmiljøet og utdanningene som helhet.

3.4.2 Matriseorganisering av reiselivsfeltet

De fast vitenskapelig ansatte, stipendiater og postdoktor innplasseres på enhetene Idrettshøgskolen, ISV eller Handelshøgskolen. Innplassering av fagpersonene kan skje i stor grad etter eget ønske og disiplinær tilhørighet i dialog med fakultetet og enhetene.

Reiselivsmiljøets aktiviteter og studieprogrammene driftes videre ved matriseorganisering, en struktur der fagpersonene fra de ulike enhetene bindes sammen. De ansatte er altså knyttet til sin enhet etter disiplinær tilhørighet, enhetene gir undervisningsressurser til studieprogrammene som driftes i fellesskap. Forskningsgruppen NPN vil fortsette som tidligere selv om deltakerne vil få ny organisatorisk tilhørighet.

Det forutsetter at enhetene prioriterer og øremerker ressurser inn i studieprogrammene, at det er evne og vilje til å samarbeide på tvers, og at det er tydelig ledelse og fungerende koordinering mellom de involverte. Denne organiseringen vil bygge på en tverrfakultær allianse mellom Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi (BFE), HSL-fakultetet, og Helsefak.

Prosjektgruppen foreslår at det opprettes en styringsgruppe bestående av instituttlederne fra hvert av de involverte instituttene. Det opprettes et felles navn som favner reiselivssatsingen og rekrutteres en faglig leder som koordinerer studieprogrammene og jobber inn mot EVU, rekruttering, næringslivskontakt mm. Faglig leder legges til Idrettshøgskolen ved Helsefak., eller til HSL-fakultetet. Den siste løsningen betinger at ansatte ved IRN som evt. skulle bli innplassert ved ISV får tilstedeværelse ved campus Alta. Prosjektgruppen er åpen for begge mulighetene med tanke på faglig leders tilknytning.

Å løse utfordringene Universitetet har innen reiselivsfagmiljøene gjennom matriseorganisering kan være en riktig satsning. De ansatte innplasseres i henhold til sine interesser der de har sterkest faglig tilhørighet, og samtidig utnyttes kompetanse på tvers primært innen utdanning. Ulemper med en slik organisering kan være at det blir uklart organisatorisk hvem som «eier» studieprogrammene, og utfordrende ved styring av ressurser til undervisning. For eksempel når instituttleder ved en enhet er nærmeste leder, men en instituttleder på en annen enhet disponerer arbeidstiden. Dette vil måtte bygge på et sterkt forankret samarbeid mellom instituttene og en tydelig styringsgruppe.

Matriseorganiseringen som er foreslått over er likt Universitetets senter CARE ved at instituttlederne fra de involverte enhetene er med i styringsgruppen. For å være medlem i forskningsgruppa/senteret må minst 50% av arbeidstiden være på CARE. Prinsippet for økonomien er at ressurser som de ulike enhetene stiller til disposisjon for arbeid i regi av CARE skal følge enhetenes ansatte og budsjett. CARE bruker senterbegrepet for å kommunisere et tett tverrfaglig samarbeid og betegner seg som en samling av kompetanse (se vedlegg).

3.5 Positiv utvikling av campus Alta

Prosjektgruppen skal i sine forslag ta et særskilt hensyn til positiv utvikling av campus Alta. Da er det naturlig at medieproduksjon, og reiselivssatsingen består ved campus. Det skal gis forskningsbasert utdanning av høy kvalitet og sikres et sterkt forskningsmiljø. Det må også være et mål at det i den nye organiseringen sikres ressurser til utvikling av attraktive EVU-tilbud.

Det er viktig at reiselivssatsingen får stedlig ledelse lokalt på campus, og at de ansatte i hovedsak er til stede og tilgjengelig. Campus Alta skal være et attraktivt og inkluderende arbeids- og lærested. Man må skape arenaer og fjerne barrierer for samarbeid på tvers, og dra nytte av mulighetene i digital omstilling.

Campus Alta bør ta en lederrolle i forskning og utdanning innen samisk og kvensk. En matriseorganisert satsning innen reiseliv bør bidra til dette og prosjektgruppen mener mulighetsrommet for å lykkes med dette er sikret ved de foreslåtte omorganiseringene av IRN. Medieproduksjons bidrag til forskning og utdanning innen det samiske og kvenske feltet vil styrkes gjennom en fusjon med Medie- og dokumentasjonsvitenskap ved ISK.

Å tilrettelegge for å lykkes ved campus Alta handler også om å ha fleksible og praktiske løsninger som gjør det enklere å være en del av et flercampusuniversitet og delta på aktiviteter ved andre campus. Det må være gode løsninger for digitalisering, reisestøtte, gjestekontor og overnatting som gjør det mulig å tilhøre campus Alta, og samtidig ha god kontakt med fagmiljø på andre campus.

4 Oppsummering av prosjektgruppens forslag

Prosjektgruppen har følgende forslag for videreføring av IRN sine aktiviteter innenfor eksisterende rammebetingelser:

1. IRN oppløses.
2. Nordlige studier videreføres ikke ved campus Alta og de ansatte tilknyttet fagmiljøet fristilles. For de berørte må HSL-fakultetet finne innpasninger som kan styrke andre fagmiljøer og enheter.
3. Fagmiljøet innen medieproduksjon fusjoneres med medie- og dokumentasjonsvitenskap ved ISK. Bachelorprogrammet i medieproduksjon videreutvikles i studieporteføljegjennomgangen med mål et mer solid fagmiljø. Det anbefales at de ansatte fortsatt skal ha arbeidssted i Alta og at det utvikles et flercampusmiljø innen medievitenskap.
4. Reiseliv består ved campus Alta som et faglig satsningsområde, under et synlig, sterkt og samlende navn. Det nye sammenslåtte fagmiljøet må i lag utvikle en ny studieprogramportefølje som innebærer konsolidering av de eksisterende studieprogrammene og utvikling av EVU-tilbud. Det foreslås to ulike modeller for organisering av reiselivsmiljøet.
 - a. Fusjon med Idrettshøgskolen og linjeorganisering ved å opprette en reiselivsskole eller et senter for reiseliv ved Idrettshøgskolen eller
 - b. Matriseorganisering av reiselivsutdanningene ved at fagpersonene fordeles på ISV, Idrettshøgskolen og Handelshøgskolen, og enhetene gir undervisningsressurser til studieprogrammene som driftes i felleskap. Den matriseorganiserte utdanningen vil samles under et senter liknende CARE og den faglige ledelsen legges til enten HSL-fakultetet eller Helsefak.
5. Den faglige aktiviteten innen medieproduksjon og reiseliv skal det sikres ressurser til. Midler innenfor rammetildelingen følger dit de ansatte fortsetter sin organisatoriske tilhørighet.
6. Administrasjon inngår i HSL-fakultetets omstilling av administrasjon og aktuelle klynge samarbeid som også favner satsning ved campus Alta.

5 Avslutning

Prosjektgruppen har foreslått en løsning for å omorganisere aktivitetene til Institutt for reiseliv og nordlige studier. Vi anbefaler at forslagene om nye organisatoriske ordninger og mulige samarbeidskonstellasjoner blir undersøkt av dekanen, og at de nødvendige avklaringer med relevante institutter og fakulteter løses så raskt som mulig. Forslagene om konsolidering og faglig samarbeid som er nevnt i rapporten, vil passe inn i Universitetets omstilling av studieporteføljen.

Prosjektgruppen takker Fakultetsstyret for oppdraget og vil også takke alle som har bidratt til dialog underveis i prosessen, inkludert studenter, administrasjon, stipendiater, postdoktorer og vitenskapelige ansatte ved Institutt for reiseliv og nordlige studier.

Instituttet står overfor en tid med endringer. UiT Norges Arktiske universitet har ambisjoner om å utvikle flere ledende fagmiljøer på den internasjonale arenaen. Prosjektgruppen håper at forslagene til organisatoriske løsninger for fremtiden vil legge til rette for en samling av solide fagmiljøer, slik at de kan bidra til å nå disse ambisjonene.

Tromsø/Alta 2.2.2023

Elin Johansen, Charlotte Thingelstad, Sveinung Eikeland, Carsten Gade Rolland, Daniel Hansen
Masvik og John McNicol

Vedlegg:

1. Mandat – oppfølging av ressursituasjonen ved Institutt for reiseliv og nordlige studier
2. Innspills notat: Utvikling av fremtidig studieprogram – Bachelor i Arktisk Reiseliv
3. Innspill strategisk arbeid ift. IRN
4. Forslag til endring av *Master of Tourism studies*
5. Studieprogram-statistikk, Institutttrapport IRN m. frafall
6. Organisering av Center for avalanche research and education (CARE)

Vedlegg 1

MANDAT – OPPFØLGING AV RESSURSSITUASJONEN VED INSTITUTT FOR REISELIV OG NORDLIGE STUDIER

Fakultetsstyret ved HSL har bedt dekanen sette ned en prosjektgruppe som får i oppdrag å finne frem til hvordan en best kan videreføre Institutt for reiseliv og nordlige studier (IRN) sine aktiviteter innenfor eksisterende rammebetingelser. Målsetningen er å sikre at et restrukturert IRN har en balanse mellom sin påregnelige ramme og sin samlede oppgaveportefølje.

Dekanen ber prosjektgruppen i sitt arbeid inkludere følgende punkter:

- Vurder hvordan instituttets fagområder og utdanninger kan videreføres på best måte. Dette inkluderer en vurdering av hvilke fagområder og utdanninger som bør videreføres når en hensyntar de økonomiske rammene.
- Foreslå aktuelle faglige satsingsområder for forsknings- og utdanningsaktiviteten forankret i universitetets strategiske prioriteringer slik de fremgår av Eallju - Drivkraft i nord
- Legge frem forslag til fremtidig organisering som sikrer ressurser til den faglige aktiviteten, og som bidrar til at UiT når sine ambisjoner slik de fremgår av Eallju – Drivkraft i nord. Forslaget må inkludere en drøfting av fordeler og ulemper med dagens organisering og alternative organisatoriske løsninger.
- Gjennomføre arbeidet i dialog med aktuelle studenter, ansatte og eksterne aktører gjennom bruk av referansegrupper.
- I sine forslag ta et særskilt hensyn til en positiv utvikling av campus Alta

Det settes ned følgende prosjektgruppe som får i oppdrag å utarbeide en rapport som svarer på oppdraget gitt over:

- Elin Johansen, Alta museum (permisjon fra stilling som førsteamanuensis, IRN)
- Charlotte Thingelstad, universitetslektor Musikkonservatoriet
- Sveinung Eikeland, forsker IRN
- Carsten Gade Rolland, instituttleder Idrettshøgskolen
- Daniel Hansen Masvik, studentrepresentant fakultetsstyret HSL
- John McNicol, prodekan utdanning HSL (leder)
- Observatør: verneombud ved IRN Thomas Vordal.

Rådgiver Trude Spaun oppnevnes som gruppens sekretær.

Prosjektgruppen gis frist til å innlevere sin rapport senest 31. januar 2023.

Anne Britt Flemmen, dekan
14. oktober 2022

Vedlegg 2

Innspills notat:

Utvikling av fremtidig studieprogram - Bachelor i Arktisk Reiseliv (180 stp)

Fagteamet som har vært tetttest koblet til studieprogrammene på lavere grad (årsstudiet og bachelorgrad i reiseliv) har latt følgende premiss, scenarier og vurderinger ligge til grunn for dette innspillet:

- Omlegging av **studiespråk** fra engelsk til norsk (i sammenheng med sannsynlig innføring av studieavgift for studenter utenfor EØS og Sveits). Dette tiltaket vil skape flere muligheter for å legge inn en større andel av fellesemner og valgemner i studieprogrammet.
- **UiTs studieprogramporteføljegjennomgang** vil påvirke hvordan fremtidige program vil kunne utvikles, konsolideres og (om)organiseres
- Mandatet til prosjektgruppen – hvordan kan aktiviteten ved **Campus Alta** utvikles og styrkes?

Hvilke kunnskapsbehov har vi for fremtidens reiselivsnæring?

Det er naturlig å videreutvikle en fremtidig Bachelorutdanning i Arktisk Reiseliv ved UiT Norges arktiske universitet, Campus Alta. For å kunne bygge opp et nytt utdanningsprogram er det vesentlig å foreta en kompetansekartlegging¹ relatert til hva som vil være kunnskapsbehovet for fremtidens reiselivsnæring i Norge og Norden. Både reiselivsbedrifter, andre nærings og kulturbedrifter, kommuner samt offentlige etater, vil være viktig å hente innspill fra.

Sentrale faglige utgangspunkt for utviklingen av et nytt studieprogram – Bachelor i Arktisk reiseliv (180 stp):

Naturbasert reiseliv – 2.0

- Naturen er (fortsatt) den primære attraksjonen – med ny/økt ressursforståelse
- Sterkere søkelys på helårlig drift i en stadig større andel av næringen
- Økt profesjonalisering av hele næringen
- Sertifiseringsordninger på ulike nivå (destinasjon/bedrift/ansatte)

Bærekraftige lokalsamfunn

- Reiseliv og lokalsamfunn – integrering av roller/oppgaver
- Utdanning til et bredere arbeidsmarked (privat- og offentlig sektor)
- Makronivå: helhetlig besøksforvaltning - destinasjon og lokalsamfunn
- Mikronivå: ansvarlig drift og praksis på bedrifts- og produktnivå

Endrings- og Innovasjonsledelse

- Markedsføringsledelse
- Opplevelsesproduksjon og vertskap
- Innovasjon og entreprenørskap
- Digitalisering

Dette nye studieprogrammet kan både inngå i en videreføring av IRN, eller i en ny organisering - eksempler:

- (Senter for) bærekraftig utvikling av reiseliv, friluftsliv og lokalsamfunn i Arktis

¹ En slik kompetansekartlegging ble gjort i 2016 (Arild Røkenes og Young-Sook Lee)

- Utvikle og styrke samarbeidet med fagmiljøet innen Idrett/Friluftsliv (Idrettshøgskolen) ved Campus Alta
- Utvikle og styrke samarbeidet med Handelshøgskolen ved Campus Alta

Forankring i langsiktige strategier:

- Nasjonal reiselivsstrategi
- Eallju - Drivkraft i Nord

Reiseliv har og vil få en viktig rolle i samfunn og samfunnsliv. Dette gjelder hele landet, men er spesielt relevant for den nordlige regionen. Det er et stadig tydeligere søkelys på hvordan denne næringen bidrar til å utvikle lokalsamfunn og skaper nye arbeidsplasser, og samtidig være med i å utvikle en mer ansvarlig og helhetlig forvaltning av naturressursene.

(<https://www.innovasjon Norge.no/no/om/nyheter/2021/nasjonal-reiselivsstrategi-skal-bidra-til-tusenvis-av-nye-jobber-og-halvere-klimautslippene-i-reiselivet/>).

Parallelt, dette er punkter i UiT's egen strategi (<https://uit.no/om/strategi2030>) som peker i samme retning:

- Videreutvikle attraktive utdanningstilbud tilpasset nærings- og samfunnsliv i nord.
- Være en pådriver for samarbeid i Arktis og nordområdene.
- Fremme tverrfaglighet, samskaping og innovasjon
- Styrke kapasitet og omstillingsevne.

I dette innspillet skisseres det to alternative modeller for videre utvikling av studieprogrammet i reiseliv (Bachelorgrad) – illustrert i tabellform på side 3 og 4 i dette dokumentet.

Det første alternativet (side 3), viser hvordan et selvstendig studieprogram kan bygges opp med utgangspunkt i minimum 80 studiepoeng fordypningsemner i reiselivs-fag. Programmet bygges ellers opp rundt fellesemner («generiske» emner) i samarbeid med for eksempel Handelshøgskolen og/eller Idrettshøgskolen. I tillegg bygges det inn valgemner, samt mulighet for utvekslingssemester.

Det andre alternativet går lenger i å skissere muligheten for å slå sammen to av fagmiljøene, for å utvikle et nytt studieprogram. I tabellen (side 4) demonstreres hvordan man kan se utstrakt bruk av fellesemner og valgemner, men beholde to ulike fordypninger (a minimum 80 studiepoeng) innenfor reiseliv og friluftsliv.

Det anses samtidig som svært viktig å innlemme en 30-stp bolk (i fjerde semester) som tilbys på engelsk for at UiT og fagmiljøet skal kunne opprettholde viktige relasjoner til internasjonale partnere gjennom mobilitet/utvekslingsavtaler (Erasmus og north2north).

1) Ny Modell Arktisk Reiseliv – selvstendig studieløp:

	Bachelor i Arktisk reiseliv			
	Fordypningsemner Fellesemner Valgemner	10 stp	10 stp	10 stp
År 1 Høst (1. sem)	Fellesemner 20 – 30 stp			
År 1 Vår (2. sem)	Fellesemner 20 – 30 stp			
År 2 Høst (3. sem)	Fordypnings- emner - 30 stp			
År 2 Vår (4. sem)	Fordypnings- emner 30 stp			
År 3 Høst (5. sem)	Valgemner/ evt. utveksling 30 stp			
År 3 Vår (6. sem)	Fordypning/ valgemne			

- **Fellesemner:** 1. studieår
 - 40 - 60 studiepoeng
- **Fordypningsemner:** 2. og 3. studieår
 - minimum 80 studiepoeng
- **Valgemner og Internasjonalt samarbeid/internasjonalisering**
 - Inn- og utveksling – henholdsvis 4. og 5 semester
 - Partnerskap innenfor utdanning og forskning, Erasmus og north2north opprettholdes og ivaretas gjennom å legge til rette for undervisning på engelsk (4. semester)

2) Modell for felles organisering i ett integrert studieprogram – med to fordypninger (reiseliv og friluftsliv*)

Bachelor i reiseliv & friluftsliv							
	Fordypning (F) Fordypning (R) Fellesemner Valgemner	10 stp	Reiseliv 10 stp	10 stp	10 stp	Friluftsliv 10 stp	10 stp
År 1 Høst 1. sem	Fellesemner 20 – 30 stp						
År 1 Vår 2. sem	Fellesemner 20 – 30 stp						
År 2 Høst 3. sem	Fordypnings- emner 30 stp						
År 2 Vår 4. sem	Fordypnings- emner 30 stp						
År 3 Høst 5. sem	Valgemner/ evt. utveksling						
År 3 Vår 6. sem	Fordypning/ valgemne						

***) Forutsetning:** Denne modellen bygger på at Bachelor i Arktisk friluftsliv og naturguiding ([https://uit.no/utdanning/program/345108/arktisk friluftsliv og naturguiding - bachelor](https://uit.no/utdanning/program/345108/arktisk%20friluftsliv%20og%20naturguiding%20-%20bachelor)) også settes i stand til å endres/videreutvikles

- **Fellesemner:** 1. studieår
 - 40 - 60 studiepoeng
- **Fordypningsemner:** 2. og 3. studieår
 - minimum 80 studiepoeng
- **Valgemner og Internasjonalt samarbeid/internasjonalisering**
 - Inn- og utveksling – henholdsvis 4. og 5 semester
 - Partnerskap innenfor utdanning og forskning, Erasmus og north2north opprettholdes og ivaretas gjennom å legge til rette for undervisning på engelsk (4. semester)

Pluss:

Etter- & videreutdanningsmarkedet (EVU) – portefølje av enkeltemner:

- Erfaringer som er gjort etter gjennomføringene (tre kull) av årsstudiet i reiseliv bør evalueres/videreutvikles

([https://uit.no/utdanning/program/661256/naturbasert reiseliv og entreprenorskap - arsstud](https://uit.no/utdanning/program/661256/naturbasert_reiseliv_og_entreprenorskap_-_arsstud))

Konkrete innspill og eksempler:

Bærekraft og utvikling: Innhente kunnskap fra dagens reiselivsnæring i arktiske Norge, annet aktuelt næringsliv og offentlig forvaltning, samt øvrige utdanninger innenfor reiseliv i Norge (andre land?)

- Identifisering av kunnskapsbehov hos reiselivsaktører gjennom workshops med samarbeid mellom UiT og reiselivsbedrifter i Alta og Nord-Norge.
- Identifisere kunnskapsbehov hos event og festivaler i Nord-Norge, samt øvrige relevante eventer i Norge.
- Arrangere seminar og workshops med næringsaktører for å innhente ny kunnskap, hvor formålet er å bygge opp en ny reiselivsutdanning for det Arktiske Norge.

Markedsføring av den ny Bacheloren gjennom reiselivsbedrifter, eventer og festivaler, samt UiT, andre?

- Reiselivsbedriftene har et behov for «ny» kompetanse jevnlig, ansatte med nye blikk i og for reiselivsnæringen.

Oppstart av ny Bachelor høst 2024?

- Norge (Norden) som marked samt 30 stp. med engelsk språk for utveksling.
- Det er ønskelig med et samarbeid mellom Friluftsliv, Handelshøyskolen og Reiseliv. Dette for å gi en større fleksibilitet for studentene, hvor de kan velge fordypning i en av de tre emnene, men hvor alle fagområdene skal være en del av bacheloren.
- Studentene bør fortsatt få en praksis-nær utdanning, med feltarbeid i reiselivsnæringen inkludert i hvert studieår (videreføring av TestLab etc.).
- Planlegging av fremtidig bachelor sammen med Handelshøyskolen, Idrett & Friluftsliv, Reiselivsnæringen, NHO Reiseliv og Innovasjon Norge Reiseliv.
- Samisk og kvensk kultur og samfunn bør være en del av fagene på bacheloren gjennom de tre årene.

Nasjonal Festival & Event Arena for arrangementer:

- Ta en posisjon i Norge hvor UiT Alta skal skape en arena for Event og Festivaler forankret i de forskjellige fagområdene relatert til arktisk natur og kultur. Lage et års hjul gjennom et samarbeid med Handelshøyskolen, Friluftsliv og Reiseliv. Hvor fokus er på eventer relatert til forskjellige tema og fagfordypninger, med UiT som faglig ansvarlig og arrangør i samarbeid med event næringen i Norge.

Vedlegg 3

Innspill strategisk arbeid ift IRN v. Britt Kramvig

Det er flere tendenser som bør vurderes ift hvordan fremtidige reiselivsprogrammer bør se ut. Samtidig har vel pandemien lært oss at fremtiden er uforutsigbar. Vi vet at studentkullene fremover vil bli mindre samtidig som at antall utdanningsinstitusjoner og miljøer som tilbyr utdanningsløp relevant for besøksnæringer øker. Tidligere har IRN sett på reiselivsutdanningen ved Høyskolen/universitetet i Lillehammer som en «naturlig konkurrent. I dag har vi en helt annet konkurransesituasjon der f.eks. NMBU er etablert med master i naturbasert turisme <https://www.nmbu.no/en/groups/mina/nature-based-tourism/node/38378>, Høyskolen i Kristiania er i ferd med å bygge opp programmer, dette skjer og ved Universitetet i Stavanger, ved Norduniversitetet (program for besøksnæringer/ innovasjon/entreprenørskap). Ved UiT er det grunn til å se nærmere på om det er forskjell på programmer for stedsutvikling og de vi ved IRN arbeider mot? Jeg synes det er rart at ISV har stedsutviklingskurs i Finnmark/Nordland der reiseliv er sentralt men vi ikke er involvert. Det er og flere masterstudenter/PhD studenter ved ISV som skriver om reiselivsrelaterte tema, det er det og på Handelshøyskolen og ved Samisk Senter (GENI programmet). Vi har ikke klart å gjøre vår kompetanse synlig i alle disse pågående etableringer/endinger av utdanningsprogrammer: og jeg vil, for å sette det på spissen peke mot at vi har vært for opptatt av turisme som fenomen – istedenfor å tenke turisme knyttet til f.eks. kreative næringer, innovasjon og entreprenørskap, bærekraft og til stedsutvikling. Vi blir oppfattet å være svært smal i orienteringen og et bredere anlagt perspektiv er en forutsetning for fremtidig rekruttering og økt synlighet og relevant. For studenter opptatt av grønn omstilling og turisme som verktøy - går det fint å få dette kunnskapsbehovet dekket ved utdanninger ved Campus Tromsø. Så hvorfor skulle de reise til Finnmark? Det er det store spørsmålet fremover. Hva i en helt ny konkurransesituasjon er Campus Alta's fortrinn?

I samarbeidsråd for kultur og reiseliv som ble oppnevnt av regjeringen i juni 2017 og overleverte i 2019 sluttrapporten «Powered by Culture», så trekkes linjene for en ny reiselivssatsing opp. Hovedbudskapet er og kobler turisme til kunst, museer, design, teknologi etc. I den nasjonale reiselivsstrategien 2030 følges dette arbeidet opp gjennom Program for nyskapende kulturopplevelser med formål å forløse nyskapende prosjekter og stimulere utviklingen av kommersielle konsepter. Programmet skal støtte initiativer i skjæringspunktet mellom reiseliv og kultur i tråd med denne strategien. Formålet er å stimulere initiativer ved bruk av ny teknologi, nye forretningsmodeller eller nye måter å nå markedet på. Programmet inneholder en visjon om

konkrete satsinger på kjente kunstnere, i tillegg til å vektlegge betydningen av FoU-samarbeid. Jeg ser at å gjøre tydeligere et fokus på kreative næringer – der turisme er et område – og turisme som steds- og samfunnsutvikler som en viktig vridning som i tillegg står i forhold til pågående tendenser. Hvordan kan disse næringer bidra til å styrke utviklingen av arktiske bærekraftige samfunn, ikke minst for urfolk? Jeg tror at å tone ned turisme og tone opp kreative næringer (og turisme) vil være mer i synk med det studenter søker mot. Vi kunne da og arbeide mot et større omland av interessante partnere (ikke minst museumsektoren etc – der det er et krav å drive besøksforvaltning).

Samtidig har status/lønnsbetingelser i reiselivsnæringen gått ned. Så hva skal da være insentiver for å ta en 3-årig bachelors med 2 årig påfyll? Bedriftene i Finnmark rekrutterer våre studenter som deltidsansattes – og de med master til ledelse av bedrifter. Men dette markedet er for lite – så og her er en bredere utdanningsløp nødvendig og ikke bare rettet mot næringsliv men og rettet mot stillinger i offentlig sektor. Det er ikke markedsgrunnlag nok til å tilby utdanninger/partnerskap bare rettet mot Finnmark. 2 generasjonsakademikere reiser ut av sine regioner (og kanskje internasjonalt) for å ta utdanning. Denne tendensen ser vi i Finnmark og i Sápmi. På et vis var den gamle utdanningssektoren bygget for 1 generasjons akademikere. Hvordan møter vi dette? Jeg tenker at det er vi som må endre våre orienteringer (og her mener jeg ikke markedsmessig) – da jeg vanskelig ser for meg at vi klarer å endre pågående tendenser. Vi kommer ikke til å ha internasjonale søkere – og er programmene våre attraktive nok til at man vil betale for dem?

I tillegg er jeg av den oppfatning at om vi skal overleve må vi ha utdanningstilbud på flere av UiT sine Campus, så får vi heller diskutere hvordan de kan ha ulik orientering. Andre områder som lærerutdanning, handelshøyskolen- og sosialarbeider- utdanning får dette til. Ved å insistere på at alt skal legges til Campus Alta vil vi fortsette å bli utkonkurrert av våre egne. Jeg er kjent med at dette er kontroversielt, men jeg mener likevel at det er nødvendig.

I tillegg er vi en campus i kjernen av Sápmi – noe som vel kanskje er vår største pre --- men som slettes ikke er synlig og realisert som det. Et nylig og svært synlig tegn på dette er at for ca. en mnd siden ble en UiT logoen på veggen ute lyssatt – men den er fortsatt bare på norsk.

Vedlegg 4

Forslag til endring av Master of tourism studies

På norsk – Master i turisme

År/semester	Emne	Emne	Emne
1 Høst	Turismeteori og turistopplevelse 10 sp	Naturbasert turisme 10 sp	Kulturarvturisme 10 sp.
1 Vår	Kvalitativ metode 10 sp ISV/HSL	Kvantitativ metode 10 sp ISV/HSL	Vitenskapsteori 10 sp ISV/HSL
2 Høst	Valgfag 10 sp */utveksling	Valgfag 5 – 10 sp */utveksling	Masteroppgave
2 Vår	Masteroppgave		

* Kan velges fra ISV mastere (Tromsø), erfaringsbasert master i reiselivsledelse (Alta), master fra handelshøgskolen (Alta, Tromsø), master i idrett (Alta). Mulig det er andre fakulteter som også tilbyr relevante valgfag?

Våre 3 kurs tilbys i/fra Alta. Disse kursene kan også tilbys disse masterne som valgfag.

Slik det er satt opp er masteroppgaven enten 40 eller 45 studiepoeng. Det er også mulig å gjøre dette om til 60 sp.

ISV kjører masteroppgave seminar, dette kan samkjøres, eller vi kan ha vårt eget.

Forslaget kan innebære heldigitalisering eller delvis digitalisering.

Kommentar: Det er mange kabaler som må gå opp for å få til samarbeid over institutt og fakultet, men jeg mener at det kan være viktig å kjøre våre fag først for å skape faglig identitet og fellesskap. Ser av ISV har metode i første semester.

På engelsk – Master of tourism studies

Year/semester	Course	Course	Course
1 Autumn	Tourism theory and the tourist experience 10 sp	Nature and tourism in an era of climate change 10 sp	Indigenous heritages in Tourism 10 sp.
1 Spring	Qualitative methods 10 sp **	Quantitative 10 sp methods **	Philosophy of social science 10sp
2 Autumn	Elective 10 sp *	Elective 5 – 10 sp *	Master thesis
2 Spring	Master thesis		

*Online: Sustainable Tourism Development in Northern Environments, 10 ECTS, University of Oulo
Graduate Field Course: Northern Tourism in Practice, 10 ECTS, University of Lapland
Online: Northern Tourism: Performances and Experiences, 10 ECTS, University of Iceland
Disse kursene har kanskje for mye overlapp med de kursene som vi allerede tilbyr?

UiT: Indigenous Studies, Peace and Conflict Transformation, Governance and Entrepreneurship in Northern and Indigenous Areas – om disse består kan de ha relevante valgfag for våre studenter.

** Institutt for teknologi og sikkerhet, master i Contemporary Issues in Risk and Crisis Management
Mulig at denne masteren rekrutterer fra EØS området og vil fortsatt tilby kurs på engelsk?

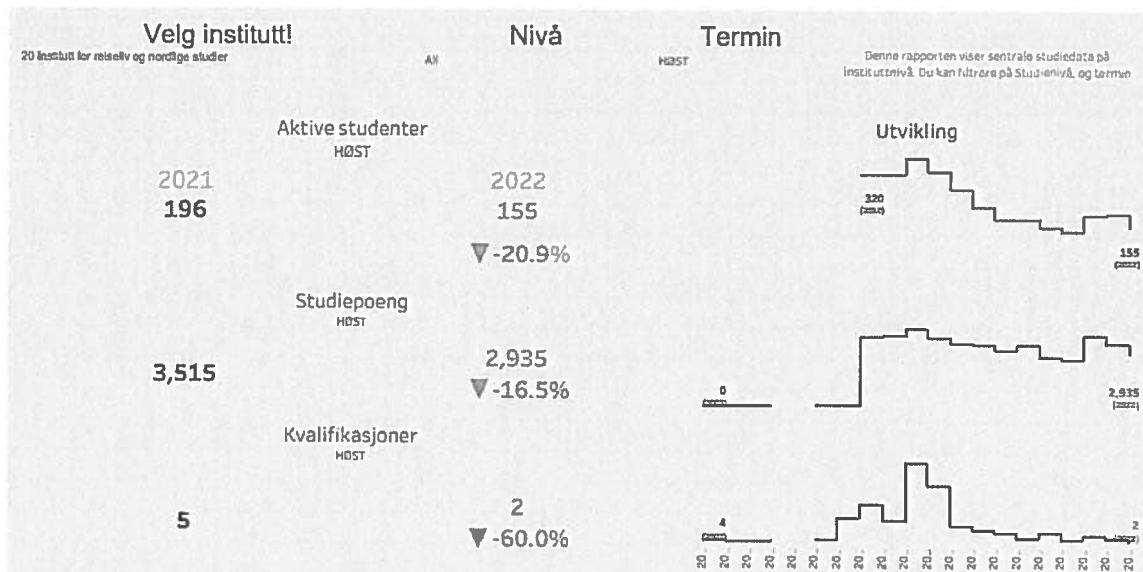
I denne planen så tilbys 4 kurs fra Alta – disse kan også tilbys den erfaringsbaserte masteren i reiselivsledelse og andre relevante mastere som tilbys på engelsk.

Forslaget kan innebære heldigitalisering eller delvis digitalisering.

Igjen masteroppgaven kan være 40-60 studiepoeng. Vi må ha vårt eget master thesis seminar.

Kommentar: basert på pressemeldingen og utsagnet «Hovudprioriteringa for studentmobilitet skal vere på utvekslingsstudentar, seier Borten Moe.» er det kanskje ikke fornuftig for oss å satse på en engelskspråklig master?

Vedlegg 5

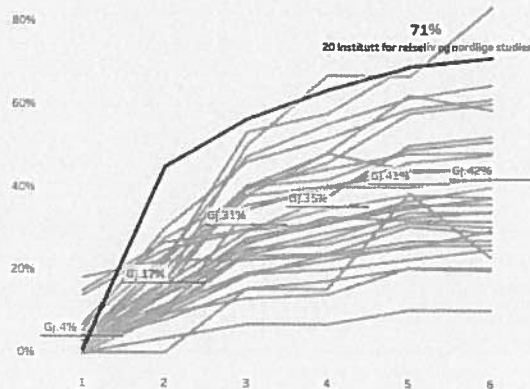
Gjennomstrømning og frafall

Velg startår

Multiple values

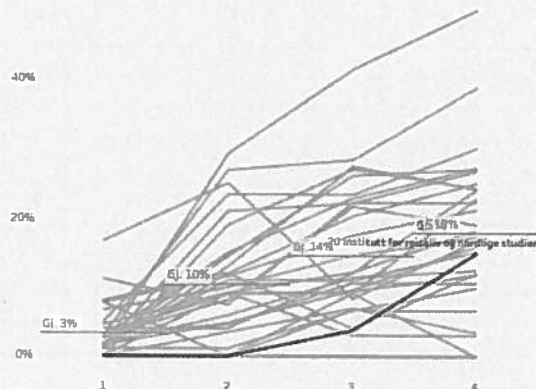
Frafall - bachelor

Startår: 2013 HØST, 2014 HØST, 2015 HØST

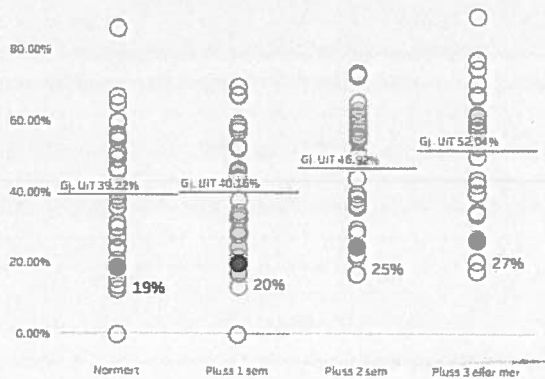
Frafall- master

Startår: 2013 HØST, 2014 HØST, 2015 HØST

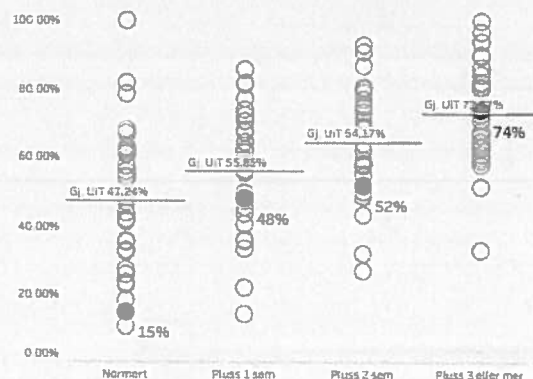
Andel oppnådd grad - bachelor

Startår: 2013 HØST, 2014 HØST, 2015 HØST

Andel oppnådd grad - master

Startår: 2013 HØST, 2014 HØST, 2015 HØST

Vedlegg 6

Organisering CARE fom 01.01.2017

Prosjekt og senter

Til grunn for satsingen ligger en plan med en prosjektfase over tre år, 2015-2017. Å bruke begrepet senter i utadrettet kommunikasjon anses som en fordel, derfor har senterbegrepet blitt brukt som en betegnelse på dette prosjektet fra starten av. Med dette foreslås å framskynde overgangen til en permanent satsing ved å endre betegnelse/status for CARE fra prosjekt til senter fra 01.01.2017.

Ved UiT finnes ulike kategorier sentre; 1) forskningsrådets SFI, SFU og SFF, 2) formaliserte sentre som Kvinnforsk og 3) mindre institusjonalisert samling av kompetanse under senterbegrepet.

Når en fra 01.01.2017 etablerer en forskningsgruppe med utgangspunkt i prosjektet, får vi en formell plass i organisasjonen, riktignok på det såkalte uformelle 4. nivå. Men forskningsgrupper har en tydelig plass i organisasjonen, ofte delegert budsjettmyndighet og noen ganger delegert personalmyndighet. At aktiviteten nå styrkes og formaliseres ved etablering av en forskningsgruppe er hovedargumentet for å foreslå å endre organiseringen fra prosjektorganisering til etablering av CARE som et senter betegnet som en samling av kompetanse, alternativ 3 innledningsvis.

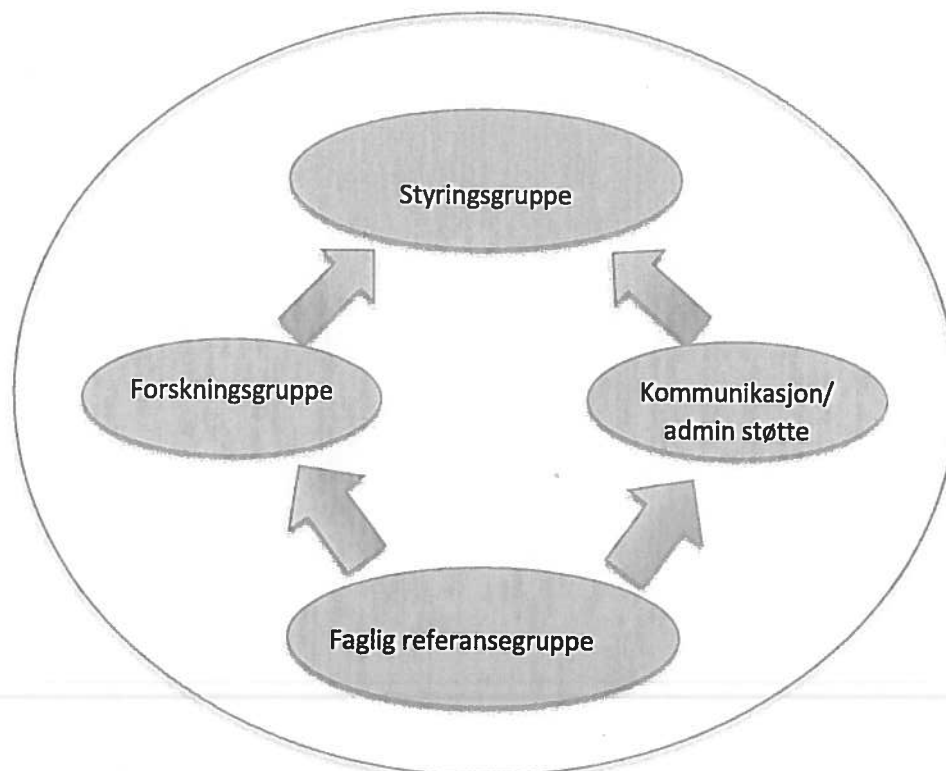
En forskningsgruppe med institutt fra forskjellige fakulteter som likeverdige eiere, er en ny måte å tenke struktur og organisering på. Å etablere en slik gruppe er et viktig ledd i å rigge en struktur som støtter opp om tverrfaglig og interfakultær aktivitet slik CARE skal være. IH og IPS har en felles forståelse om å etablere en slik gruppe. Dette vil være nytenkning i forhold til «siloorganiseringen» som i dag karakteriserer mye av aktiviteten ved universitetene.

Forutsetninger for etablering av en slik forskningsgruppe:

- Minimum to institutt; IPS og IH som likeverdige eiere av forskningsgruppe.
- Avtaler mellom eierne som regulerer forpliktelser og rettigheter for deltakerne i gruppa og for involverte enheter.

Dette siste punktet søkes å avklare på laveste nivå, dvs mellom de involverte institutter med forankring i fakultetsledelse. Det er også ønskelig at forskere som har innretning og interesse mot forskning på skred, men som tilhører andre enheter og institusjoner skal være medlemmer gruppa. For å være medlem i forskningsgruppa, er det hensiktsmessig at instituttet har PhD eller en fast ansatt som bruker minst 50 % av sin arbeidstid på senteret. Forholdet mellom «eierinstituttene» og medlemsinstituttene som forskere kommer fra, bør også reguleres gjennom egne avtaler eller overenskomster.

For å best mulig kunne ivareta tverrfagligheten i organisering og aktivitet, vurderes det som hensiktsmessig å inkludere ledere på de involverte enheter (institutt) og eksterne samarbeidspartnere som "eier" CARE i en styringsgruppe. En mulig organisering er vist i figuren under:

Styringsgruppa utgjøres av instituttlederne for IPS og IH.

Disse har budsjettmyndighet og personalansvar for alle ansatte i CARE.

Forskningsgruppeleder(e) og leder av kommunikasjonsenhet rapporterer til og møter i styringsmøter. På bakgrunn av dagens aktivitet og samarbeid er det naturlig og ønskelig at NVE er en partner i CARE. I tillegg er det ønskelig at Handelshøgskolen inviteres inn som partner på bakgrunn av deres engasjement i forskningsgruppa. Det arbeides med å få dette på plass.

Faglig referansegruppe vil være arenaen for å forankre aktiviteten utover enhetene som har eierskap til CARE. Referansegruppa kan være dynamisk og vil være nyttig for lederne av forskningsgruppa og kommunikasjonsgruppa. Til diskusjon:

- Hvem ønsker vi på sikt å ha med i en faglig referansegruppe (utenlandske forskere, Vegdirektoratet, Norut..)?
- Bør vi inkludere brukerne mer i referansegruppen? Fylkesmannens beredskapsutvalg, NHO reiseliv, etc?

Tidsperspektivet for prosjektlederstillingen er også tre år, fra 01.08. 2015 til 31.07. 2018. I foreslåtte organisering foreslås at prosjektleder leder kommunikasjonsgruppa. Denne funksjonen vil videreføre en del av ansvarsoppgavene i funksjonen som prosjektleder, men vil kunne spisse og styrke kommunikasjonsdimensjonen i arbeidet. Det forutsettes nær samhandling mellom forskningsgruppa og kommunikasjonsgruppa.

Status

CARE har fokusert på å kartlegge å opprette samarbeid med de relevante miljøene ved UiT (se vedlagt forskningsplan), få på plass infrastruktur samt knytte til seg kompetanse både internt og eksternt. Dette er beskrevet tabellen nedenfor.

CARE er nå i gang med forskning, jobber med planer for kurs, driver veiledning av studenter (BA, MA, PhD) samt driver aktiv formidling. Søknader: Andrea Mannberg fikk FRIPRO midler i 2016. CARE fikk svært god evaluering på søknaden til SAMRISK II programmet (NFR), men dessverre ikke midler. CARE jobber nå med forberedelse til søknad om tematisk satsing i 2018.

Kommunikasjon

CARE har behov for å fremstå samlet både eksternt og internt. For å kommunisere dette bruker vi både navnet "senter", samt vil bruke mer resurser på å forbedre nettside. I UiT systemet blir "senter" brukt på to forskjellige vis, enten som en benevnelse på en egen økonomisk enhet med egen administrasjon og ofte eget studieprogram – som senter for fredsstudie. Det andre senter begrepet knytter seg til NFRs merkelapper for ekselence, som senter for fremragende forskning, utdanning og innovasjon. CARE er i dag ingen av disse, men bruker likevel senterbegrepet for å kunne kommunisere et tett tverrfaglig samarbeid.

CARE har i dag en nettside under utvikling. Espen Nordahl som ble ansatt som prosjektleder for CARE har lang erfaring med kommunikasjon ved KSA, samt et stort nettverk i miljøene knyttet til snøskred i Norge. Espen vil presentere plan for utvikling av nettsiden, samt redgjøre kort for kommunikasjonsplanen ved senteret.

Nettsiden skal både beskrive forskninggruppen og vise tydelig hvem som bidrar internt ved UiT, samt være en portal ut hvor både pågående forskning, muligheter for utdanning, kurs, seminarer er beskrevet.

Kobling til UiTs strategi

Ved tverrfaglig utvikling og implementering av kunnskap for å forebygge skredulykker sammenfaller senterets plan med både Strategiplan Helsefak2020 og Drivkraft i Nord: Strategi for UiT mot 2020. CARE har også tydelig relevans innenfor tre av fem satsingsområder i Drivkraft i Nord. Se forskningsplanen for utfyllende beskrivelse.

RESURSER KNYTTET TIL CARE : KOMPETANSESENTERET FOR SNØSKRED PR.JANUAR 2017

Hvem/Hva	Institusjon	Hva	Fra når	Til når	Kommentar
Førsteamanuensis	IPS/Helsefak	F 100%	H 2016	Faststilling	Knyttet til kompetansesenteret og IPS
Førsteamanuensis	Handelshøgskolen/BFE-fak	F 75%	H 2016	Faststilling	Fast stilling – 25% plikt knyttet til HH
Førsteamanuensis	Idrettshøgskolen/IRS-fak	F 100%	V 2018	Faststilling	Planlagt
Førsteamanuensis II	Idrettshøgskolen/IRS-fak	II 20%	H 2015	H 2019	Foreløpig plan – mulig forlengelse
Førstelektor	Idrettshøgskolen/IRS-fak	50%	V 2017	V 2019	Foreløpig plan
PhD 1	NVE/Helsefak	4 år	V 2017	V 2021	Samarbeid mellom NVE og UiT
PhD 2	Idrettshøgskolen/IRS-fak	4 år	H 2016	H 2020	pliktarbeid også knyttet til senteret
PhD 3	Handelshøgskolen/BFE-fak	4 år	V 2018	V 2022	Som støtte til FRIPRO prosjektet.
Driftsmidler	UiT styret	Ca 1 mill årlig	V 2015	V 2018	Vedtas årlig.
Prosjektleder	Idrettshøgskolen/IRS-fak og NVE	100% til 2018	V 2015	V 2018	Foreløpig plan – mulig forlengelse
Kontorer	IPS/Helsefak	6-9 plasser	V 2017	NA	Etter behov

Ekstern finansiering

Hvem/Hva	Institusjon	Hva	Fra når	Til når	Kommentar
FRIPRO	NFR	FRIPRO	V 2017	V 2021	5,2 mill. i direkte støtte. Prosjektleder: Andrea Mannberg CARE Partner: Audun Hetland CARE Partner: Jordy Hendrix v/ Snow and Avalanche Lab Partner: Tomas Sjøgren v/ Universitetet i Umeå

Forts.. RESURSER KNYTTET TIL CARE : KOMPETANSESENTERET FOR SNØSKRED PR.JANUAR 2017

Internasjonale samarbeidspartnere:

Hvem/Hva	Institusjon	Hva	Fra når	Til når	Kommentar
Montana State University	Snow and Avalanche Lab	Knyttet til FRIPRO	V 2017	H 2020	FRIPRO støtten brukes til å knytte til seg internasjonale samarbeidspartnere. Samt utvikle metoder og å samle data.
Universitetet i Umeå	Professor Tomas Sjögren	Knyttet til FRIRPO	V 2017	H 2018	Bistår på datamodellering
Montana State University	Associate Professor Jordy Hendrix	Bi-veileder	V 2017	V 2021	Bi-veileder til PhD 1, Matthew Stephens og leder av Snow and Avalanche Lab
Simon Fraser University	Professor Pascal Haegeli	Bi-veileder	V 2017	V 2021	Bi-veileder til PhD 2, Markus Landrø og Research Chair in Avalanche Risk Management

F=Fast stilling, H=Høst, V=Vår

Innspill til Restrukturering av Institutt for reiseliv og nordlige studier

Takk til prosjektgruppen for rapport som skisserer mulige tiltak for å styrke reiselivsutdanningen ved UiT Norges arktiske universitet.

Vi er enig i at noe må gjøres med reiselivsutdanningene, særlig fordi vi har to internasjonale studier: Bachelor i *Arctic Adventure Tourism* og *Master of Tourism Studies*. Begge disse programmene har siden omleggingen i 2012 rekruttert flest studenter fra land utenfor EØS-området. Innføringen av skolepenger vil trolig i stor grad påvirke opptakene til disse studiene.

I rapporten foreslås det at ansatte som underviser på reiselivsutdanningene bør innplasseres på Idrettshøgskolen, et institutt på det naturvitenskapelige Helsefakultetet. Det er flere grunner til at vi mener at dette ikke er hensiktsmessig:

1. Med denne organiseringen settes det, og i rapporten, for mye likhetstegn mellom utdanningene i reiseliv og friluftsliv. Per i dag finnes det flere samfunnsvitenskapelige og merkantile fag enn friluftslivsrelevante fag i BA i *Arctic Adventure Tourism*. På sikt kan den foreslåtte organisering bety at lavere grads reiselivsutdanning reduseres til fag relevant for friluftsliv. Det kommersielle reiselivet handler om mye mer enn organiserte aktiviteter i naturen. Reiselivet i nord, som før og etter pandemien, har vært i stor vekst, dreier seg i stor grad om steds- og næringsutvikling – hvilke samfunn vil vi ha og hvordan de ulike delene av reiselivet bidrar til å oppnå slike samfunn.
2. Vi er også bekymret for at den tette og viktige tilknytningen fagmiljøet på reiseliv har med næringslivet vil svekkes og at den merkantile kompetansen vil forsvinne. Om dette skjer vil også vår legitimitet i klasserommet og i forskningen svekkes. Det kan dermed bli vanskeligere å posisjonere seg i etter- og videreutdanningsmarkedet, noe som står sentralt i den nasjonale reiselivsstrategien.
3. BA i *Arctic Adventure Tourism* bør etter vår mening utvikles i en mer generisk retning, basert på innspill fra reiselivsnæringen og deres kunnskapsbehov for fremtidens reiseliv. En slik utvikling, med et norsk studieprogram, vil styrke vårt samfunnsoppdrag. Det nye studieprogrammet vil medføre en enda svakere kobling til BA i friluftsliv.
4. *Master of Tourism Studies* er et rent samfunnsvitenskapelig/humanioraforankret studium, og med unntak av vitenskapsteori og metodefag er det få innholdsmessige likheter med master i Idrettsvitenskap, slik den fremstår i dag.
5. *Den erfaringsbaserte masteren i reiselivsledelse* dreier seg om å styrke næringens evne til å møte fremtidig utfordringer med spisset lederkompetanse.
6. Forskning, ledet av ansatte som underviser på reiselivsstudiene de siste årene, har tydelige samfunnsfaglig trekk. Vi vil her nevne:
 - a. Lærestol i arktisk turisme (finansiert av UD, 2010-2012) med fokus på destinasjonsutvikling, reiselivet som arbeidsplass og merkevarebygging.
 - b. *New turns in Arctic winter tourism* (finansiert av NFR, 2013-2017), med fokus på å forstå potensialet for vinterturisme, dens drivere og barrierer gjennom studier av naturbaserte opplevelser, Finnmarksløpet, Hurtigruten og nordlysturismen.
 - c. *Intangibilization, Materializations and Mobilities of Kven Heritage: Contemporary Articulations in Fields of Family, Museums, and Culture*

Industry (IMMKven) (finansiert av NFR, 2017-2022) med fokus på hvordan kvensk/norskfinsk kulturarv kommer til uttrykk i dag.

- d. Travelling Post-Corona (finansiert av UiT/HSL, 2021-2025) med fokus på å bidra med kunnskap til gjenbyggingen av en bærekraftig reiselivsnæring etter pandemien, sett fra turistenes og destinasjoners synspunkter.
7. Det er per i dag seks stipendiater som jobber med samfunnsvitenskapelige problemstillinger knyttet til reiseliv. Fem av disse er finansiert av HSL, den siste gjennom prosjekt, punkt c over – vi er spørrende til om Helsefakultetet vil prioritere stipendiatstillinger i reiseliv.

Som påpekt av rapporten så vil en matriseorganisering kunne medføre at det kan være «uklart organisatorisk hvem som «eier» studieprogrammene, og utfordrende ved styring av ressurser til undervisning». Her er vår bekymring at uten en felles organisatorisk tilknytning så vil fagmiljøet over år forvitres og trekkes i nye retninger, basert på hvert enkelt institutts strategi.

Basert på disse vurderingene, foreslår vi at ansatte tilknyttet reiselivsutdanningene på IRS innlemmes i ett egnet institutt på HSL og håper at fakultetet ser betydningen av å ta dette ansvaret.

Til slutt vil vi påpeke at rapporten ikke tar stilling til hvordan man «kan optimalisere aktivitetene ved IRN innenfor Universitetets økonomiske ... rammebetingelser». Fokuset er kun på det organisatoriske.

Alta, 24.02.23

Bente Heimtun
Professor i reiseliv

Kristen Albert Ellingsen
Dosent i reiseliv

Bente Haug
Førstelektor i reiseliv (viserektor 2022-2025)

Gaute Svensson
Førsteamanuensis

Merknader til rapporten "Restrukturering av Institutt for reiseliv og nordlige studier"

The comments below refer to how this report depicts the work and function at IRN of the Bachelor of Northern Studies program (BNS) and the Northern Studies Research Group of UiT AUN (NSRG).

1. It was not in the instruction to this work group that it should assess and suggest the closure of the NSRG. The NSRG is a network and professional asset that should be kept because it facilitates the careers and productivity of its members irrespective of any reorganization.
2. The NSRG website provides ample information on its members' work, including how it supports, and benefits from the BNS. https://en.uit.no/forskning/forskningsgrupper/gruppe?p_document_id=442068
3. At an IRN staff meeting the report's main author has stated as the basis for the report's proposal to close BNS and NSRG suggestions made by BNS teachers themselves at an IRN staff idea seminar held at Gargia lodge August 10, 2022. My recollection is that BNS staff, on being asked to respond "very creatively" to the general discussion there, stated that BNS and NSRG could be discontinued at IRN in Alta and moved to suitable departments in Tromsø and Kirkenes.
4. The report states that the Northern Studies study program enlisted 14 students in autumn 2022, but on its Canvas platform the on-line & on-site course BNS1001 had a total of 28 students enrolled that autumn, and for the spring 2023 the course BNS1004 e.g. has 30 students.
5. The image of NSRG & BNS as old stranded Russian CBC projects is at odds with reality. Since long no Russian students are enlisted in BNS. The on-line BNS program recruits well internationally and in Europe, and increasingly well in Norway. Of course conditions are changed by the new demand on students' fees for non-EØS students, but to give in on BSN by closing it before trying to re-launch it as e.g. an international on-line program for a complete BA degree, is a mistake with regard to the strategy of UiT and given the promising partnerships now underway for NSRG and BNS at top-ranked Trent University, Canada and University of Alaska at Anchorage, see the NSRG web pages, "Western Turn".
6. When Urban Wråkberg joined the BNS program in 2013, he replaced Bjørn Sagdahl at Nord University, who then retired. The following BNS teachers at IRN have retired or passed away in recent years: Sigurd Westergaard, Per Magne Møller, Peter Fischer, Pål Markusson, Kjell Hines and Tor Arne Gjertsen. Thus a lot of teaching capacity at the IRN in Alta was made useful in the BNS program after its incorporation in IRN by the North Norwegian university fusion. Substantial earnings by study points produced by the BNS have accrued to IRN. Only two teachers and researchers have been hired to replace those six departed in recent years: David Alenga and Gunnar Rekvig. The BNS study points and the release of four positions not replaced, represent an economic benefit for IRN, and not the opposite which the report seems to imply. It also fails to make clear that BNS emanated in Kirkenes before the North Norwegian university fusion and that two of its course developers and teachers, Urban Wråkberg (NSRG leader) and Peter Haugseth (BNS program leader), never had Alta as their workplace.
7. Critical student's statements on the BNS program are presented in the report. These are from campus students who regrettably have developed a grumpy social culture all their own which they impose on new students arriving in Alta. The BNS campus Alta group has remained too small to be sustainable. On-line BNS students are offered to fill out evaluation inquiries after every course they take. They are in general positive; some are very positive about the feedback and the interaction they had with teachers and applaud the flexibility and societal relevance of the BNS.
8. The BNS should be re-launched as an on-line international University of the Arctic initiative or a trilateral Trent University, UiT AUN and University of Alaska Bachelor Program in Northern Studies. Also keeping the on-line one-year program could be sustainable and work well in a combination of teaching and research elsewhere in UiT AUN.

Urban Wråkberg, Professor, Head of the NSRG, BNS course-developer and teacher